

208326

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

జెన్న పట్టణము 1914 వం|| నవంబరు నెల 19 వ తేది గురువారము
ఆ నం ద వా మ నం ప త్త ర మార్గ శి ర శు ధ ద్వి తీ య ౨.

No. 214
సంచిక ౨౧౪

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే

తల నొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోల్చి బావు.

పార్శ్వ నొప్పుల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును

వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారు చేయబడు మంచిమందు.

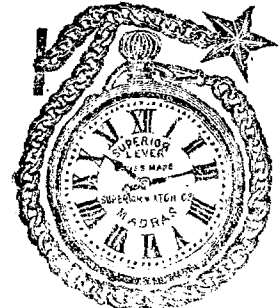
మహానవగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

కంచభాగ-చీటి మాత్రమున కొనుగోలున గలగడు

అమృతాంజనము డిపో, నెం 109, ఫోర్త్ బాంబాయి. లేక, 6, 7 తంబుకెట్టిపేడి, బార్డిటవున్. మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలువాచ్.
గోలుసుతోకాని ధర రు 30-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డెయిలీగా మూడుసార్లు వేరు ఎజ్జెనిసిరాలో ముద్రింపబడి యుండును. ఇది చూచుట కంక్షమై తలచిన మును, డెప్యూట్రాక్ ఆను గ్లాసు డూమునుగలిగి మొరటువనులకు దగియుండును. పెట్టెనుత తొ భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కింది యుండును. సీసా నుండి మూడై తయారు చేయబడిన గాన సెనగముద్దన జక్కడు. ఒకరొక్కరూ దీయుమనకు తలంపుతో తక్కువ వెలనుంచి తీసి. చాలకాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియే యనుభవంబున జెలియును. ఇదివలె గణక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడును. మాపట్టణముననే యానే కుటు కొని సంతసిందినన, శ్రాంతమాట లెందుకు? సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్స్ నెం 157, మద్రాసు

అమృతసంజీవి.
దీని ప్రభావమత్యంతము. ఇది భూతజేతపిశాచములను, కలరా, సోఫ్టకము మున్నగు అంటువ్యాధులను బారదోలి బలము శుభము ఉత్సాహమునొసంగు వజ్రాయుధము వంటిది. ఒకసంజీవిని తెప్పించి దీనివలెనును చూడును. వెల రూ. 0-12-0లు; మూడు సంజీవులు రూ. 2-0-0లు. ఈ పత్రిక చందాదారులకు రూ. 0-8-0లు మాత్రమే. మూడు సంజీవులు రూ. 1-2-0 లు.
నారిసంహారి.
కొందరు నారిమరుపులకు, మందులేదని తలంచెదరు ఇది కేవలము పిచ్చిభ్రమ. మేము నూతనముగా వనమూలికల చేతను, ధరగల సుప్రసిద్ధమైన వస్తువుల తోడను నారిమరుపు పుట్టవండుటకు యీ నారిసంహారిని తయారుచేసితిమి. ఈ మందు నారిమరుపునకు వేసిన పదిసంవత్సరములవరకు నారిమరుపు పుట్టనేపుట్టదని ధృఢముగా చెప్పగలము. ఇది ప్రతికటుంబము నను ఉండవలసిన మందు. అనేకులు దీని గుణమును పరీక్షించి శుభము పొందియున్నారు. డబ్బీ 1కి రూ. 0-10-0 లు; ఈ పత్రికచందాదారులకు రూ. 0-8-0లు మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ఈధరలు డిసెంబరు నెల 31 తేది వరకు మాత్రమే. తిర్మాత ధరలు హెచ్చింపబడును గనుక వెంటనే వ్రాయుడు. పి. ఆర్ జనార్దనరావు, మెన్కేటే, బంగోలు.

దినపత్రిక.

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.

చందా సం|| నకు రూ. 12-0-0, 8 మాసములకు రూ. 8-4-0, 6 మాసములకు ,, 6-4-0, 3 మాసములకు ,, 1-2-0

క్రాంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,
రయిసు మిల్లులు,
పిండి మిల్లులు,
నీరుతోడు యంత్రములు

మొదలగు వాటినిన్నిటిని ఆవిరివలన గాని, గ్యాసు వలన గాని, మానవలన గాని, లేక విద్యుచ్ఛక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలనగాని, నడపింపవలయు ననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కిములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలె ఇంజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు. మేము ఎంగల్ జర్నల్ లూ ట్రేడింగు ఆయిలు లకు ఏజెంటులము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,

మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,
7, Armenian Street, MADRAS.

అద్భుతమైన కథలు.

పరసియాపగటి వినోదకథలు	1	4	0
లీలా, లేక శుశ్రేణుదనగరమణి	1	4	0
జగదేకరంధ	0	10	0
మనోరమ	0	10	0
సహనోదరవాంఛ	0	4	0
తేనెరి	0	4	0
మధురవాణి	0	4	0
లింగిపోతురాముడు	0	4	0
మదనమాలిని (ద్రావిడు)	0	8	0
శ్రీమద్రామానుజము (నాటకము)	0	12	0
మోహనవల్లి	0	8	0
చంద్రకాంత	0	6	0
నళభిరు పాకశాస్త్రము	1	8	0

మామీలాసము:—

మధురవాణి పుస్తకాలయము
25 న్యూస్పాస్టేజీ,
మద్రాసు.

దైర్యకవచము

దైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. ఇట్టిదైర్యము కలిగిననే మునుష్యుడు జ్యోతిమండై నను సుఖముజొందును. కామక్రోధాదులు మనస్సును బాధించునేకాని సుఖమును గలుగజేయవు. వీరిని మాన్పుకొనుటకు తగినసాధనము దైర్యమేకాని శబ్దకాదు. ఏ మనుజునియందు ఉత్సాహము, సాహసము, వైర్యము, బుద్ధి, శక్తి, పరాక్రమము అను నీ యాణుపౌరుషగుణములు కలవో వానికి దైర్యమును నొందుదును. ఈ యాణుగుణ మెలాగో దైర్యము ప్రధానము. మనజాతు ధరంధరగిని యన్ని కరచుకలము ఆశ్రుశ్రువులచే బేసింపబడినది. ఈ దైర్యమనే కవచమో ఆశ్రుశ్రువులకు ఆధేక్షము. ఈ దైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై, "అన్నిభిష్మాత్ గాంధేయాత్ అన్యత్రవ మామాతల" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునిముక్కు చిత్రిము నతి సులలితైవని తెలియబడి. ఇది చిహ్నగ్రంథము. వెల అణాలు ౦-౬-౦ మాత్రమే. తవాభిప్రాయ ప్రత్యేకము.

వలయువారలు:—

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ ఆన్ కంపెనీ,
ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాహ్మ మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కప్రకాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

ఇది అజీనులభవగు రీతిని ప్రతిమూలికనుండియు అరఖులదీయు నుపాయములను ఆయుర్వేదముచే రోగసామాన్యమును, నివర్తకజేయు వర్ధతులను, దెలుపు ముచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అరఖులు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథమాలయందు బేర్కొనబడిన మూలికలే గాక యూనాని వైద్యముకు పొందించిన మూలికలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద వర్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వాణిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారికనుండునటుల దీనికి సరళమగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇది విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప చెలియగలదు.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనిదానము.	రూ. 3-0-0	6. వస్త్రీకర్మ.	రూ. 0 4-0
2. పథ్యాపథ్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0 4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. శ్లేష.జ. కల్పము.	} ఇవి అచ్చులాక్షణవి.
4. అక్షస్త్యవైద్యము.	" 0 4-0	9. చరకసూహితీ.	
5. వైశ్యశాలియము.	" 0 4-0	10. సుశ్రుత సూహితీ.	

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

వ్రా చాకీస్:-

12, లా బుకెట్టి వీధి, వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి 156, వ్రాడ్వీ. ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. వదరాన్.

మాతాశ్వుత చందాచారులకు మాధవనిదానము తప్ప మిత గ్రంథములన్నియు రూపాయికి నాలుగణాలు తగ్గించి యివ్వబడును.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు విత్ టర్బనులు.

మంచి పట్టుతోను, చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.

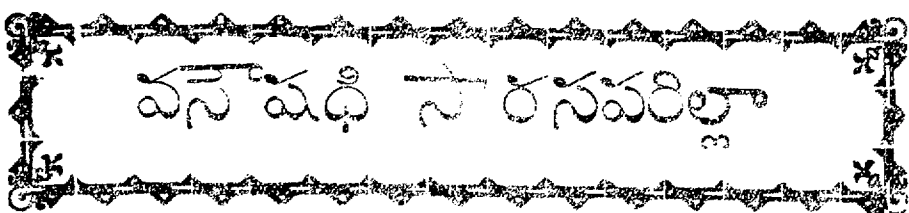
ఎర్ర తలపాగలు, ఒక అంగళము బంగారు జల్తారుగలవి. ఇన్ స్పెక్టరులకు బాగుగా పనికివచ్చును.	ధర రూ.
వైమారు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని కోరిక మాదిరి పంపబడును.	7-0-0
నూర్గి ఎర్ర పట్టుగుడ్డలగునై, వైమారుమాదిరిగాని మదరాసుమాదిరిగాని కెర్టమనములకు అనేక రంగులలో చేయబడిన తలపాగలు ఒక్కొక్కటి	5-8-0
వైమారుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, రోజా, నీలము, తెలుపు వగయిరా రంగులలో బంపబడును.	6-0-0
బలమయిన తలపాగవైట్టై జపానరంగు చేయబడినది.	1-0-0
అర్ధరూలు పంపునపుడు తలయొక్క కొలిత పంపుడు. సగముచార్జి అద్వాన్సుగా ముందు పంపవలెను.	

ఎస్. ఇస్మాయిల్ అందు సన్,

ఆర్మీ, వాలంటీయర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON,

Army, Volunteer, and Police Contractors,
67, Moor Street, Madras.

వనపర్తి సారసవరిల్లా

ఇది దేహమునందుబట్టు నెత్తుగుడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసకట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములును దీనివలన సుముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడతంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తుడుగు శుద్ధిఅది వృద్ధిచేయును. నీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసముగను వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మౌన్యము గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగువడును.

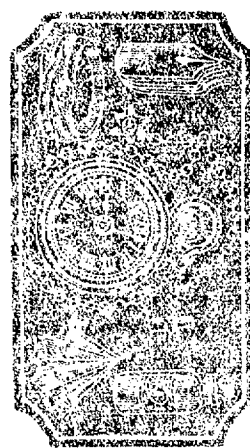
సీసా వెల రూ. 1.4.0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, 144, ఫనస్ వాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144, Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని క్రయము 6 బహుమతులతోటి న 2-14-0 లు మాత్రమే. 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యవ్వబడును.

ఈ వాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్ పనిలో లేక నాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో తయారై యిప్పుడే మారినముగా వచ్చి యున్నది. కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరియైన కాలక్రమము మామీను వాచి యిదియే, మిగుల నుండరమైనది. దీని 6 బహుమతులవలన:- (1) నాణ్యమైన చేతిగుడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్తరు సీసా, (3) సర్వాకారమైన ఊంగరము, (4) గడియారపు గొలుసు, (5) వివిధమైన స్టీలుబల్లు, (6) దిక్కులుచూపెడు కంపాసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

బి. అర్. వెంకటరమణ అందు కంపెనీ,

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువాడు

ఆటోమిక్ బహ్ (రిజిస్టరు)

అనుప్రాప్తియలకు ద్వేషంపడిన అత్తరువయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, నువాసనలది, చాలకాలము వాడుక యందునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మూత్రము తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడలేదు. చేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్టును వేసికొనినయెడల నువాసనలతో గూడిన పూలతోటలోనే సుర్యున్నట్లుండును ఈ యద్భుతమైన శేయకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క నువాసననుభవించుటకు ఆటోమిక్ బహ్ ఇవ్వమని మీదగ్గిరనున్న సాఫులేనరు వడుగవలయును. వారితావున లేచిన ముకుత్రాయుడు చిన్నబుడ్డి నిలవ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, క్షీణోన్ముత అత్తరుగల కెర్టమయి బుడ్డి 2-0-0. ఈయత్తరుతో మరగలేట్టబడి ఘుమఘుమ అగుచుండు కార్డులు డబ్బో 1-8 0-10-0. ని. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఎకెంట్లు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రాగ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155, బామా నునీడు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏకెంట్లు:- మెహతీ ఫుల్వార్తొ మూల్టీ, నెం. 29, వై నాబబాద్ కోడ్డు, పనరబాదునమిరం, మదరాసు

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది శుభివంతి ఒక నవమూలిక. ఇదియే మన పూర్వీకుల అతిరహస్యపు ఔషధము. దీనిప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దాని ప్రభావము కనబడును. నపుంక కల్తము పోగొట్టుటకు ఇంతకుమించినది లేదు. జన్మ్యుడియ మర్రినియోగముచేత మూత్రచ్చార్దరాలులకు సంభవించు అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటతో రాజావంటిది. రక్తమును శుద్ధిపర్చి నరములకు పటుత్వమును తేహమునకు బలమును కాలియు నిచ్చును. 20 విధములగు తేహములను మెండలంటి వాణిము చేయుటలో శుభివంతిది "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీతీ, పురుషులు, బాలుకు వృద్ధులు అందరును నుభయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

కల టిన్ను 1-8 2-0 0; పోస్టేజి ప్రత్యేకము

ప్రాధెనర్ జి. యస్. గాయదు,

(13-5-14) కలియుగబీమ,

16. కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కే, మదరాసు.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

"శ్రుతినులిమైన యాంధ్రకవి ధూర్జటి తల్లుల లక్షణముగల్గి, యతులిత మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణదేవ రాయలచే వ్రాపించబడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ పరిశీలించి నెత్తయత్తరములతో అచ్చుపాట్లకి రామాయమును శుభద్రావిడము నాటకమునకు ముద్రింపబడినది. అచ్చుపాట్లకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను శుభద్రావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి చేర్చబడినది. ఇందు శ్రీకాళహస్తికృతమగునగుట.

4xము కాలికో వెల 1-0-0-0-0 పూర్తికాలికో 1-4-0-0

అంబు ప్రతులొక్కసారి కొనుదానికి 1-0-0-0 కు 0-4-0-0 అంబు ప్రోగిజేరును. కలసినవాడు

శ్రీ రామజయమ దీరము,

తిరువల్లిక్కే, మద్రాసు, అని వ్రాయవలయును.

కస్తూరి

తులం 1 కి రూ. 30-0-0

విజయనగరములకు, కలరాకు, సంద్యకి, బాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న ప్రియమగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట చు సరము. మా డిపోయెందలి కస్తూరి, యందితర పదార్థము లేవియును తేర్చబడవు. ఇంత వరకు మాతావునుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనని వారొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు.

అమృతాంజనంధిపో, 6 తంబుశెట్టిపేట, మద్రాసు.

వాతావరణ పీఠిక

1914 సం॥ నవంబరు నెల 19-న తేది

ప్రదేశములు.	సగటు 19 తేది, ఆనందనామ సం॥ మార్గశిర శు॥ ౨ య గురువారము.	కడమి 24.00		వర్ష పాతము	
		అల్ప, పీడన	అధిక, పీడన	అల్ప, పీడన	అధిక, పీడన
గోవాలోయరము	29.980	84.467.4	...	58.59	41.77
కాశీ	29.982	85.068.8	...	59.88	33.8
కాశీనాథ	29.919	88.568.8	...	29.95	86.07
బందరు	29.916	85.869.2	...	29.86	87.27
గుంటూరు	...	90.167.0	...	25.92	...
తెలూరు	29.891	85.469.9	...	81.2	26.99
మద్రాసు	29.888	85.971.5	...	52.05	36.8
కడప	29.874	84.671.7	...	58.48	86.6
కాశీనాథము	29.887	84.578.4	...	49.61	82.98
కొలంగూ	29.814	86.778.4	0.18	62.1	65.87
తిరువనంతపురము	29.876	84.260	...	54.78	56.8
కొచ్చి	29.859	88.578	0.88	104.02	1.47
కొచ్చి	29.849	82.375.5	0.02	116.52	11.60
మంగళూరు	29.888	87.574.9	...	46.10	125.98
కాంతూరు
హైదరాబాదు	29.908	84.865.2	...	41.78	24.97
అనంతపురము	...	89.466.1	...	16.70	19.70
బళ్లారి	29.900	82.066.8	...	18.97	18.95
కర్నూలు	29.921	88.867.6	...	26.08	25.86
కడప	29.916	89.564.1	...	25.84	28.71
తెనుకూరు	29.870	82.860.8	...	29.54	38.5
కొడవరూరు	22.759	61.650.1	...	59.40	47.56
ఉదకమండలము	28.996	64.051.2	0.02	48.91	49.84
కొయంబూరు	29.886	87.471.8	0.01	18.41	18.58
తెలూరు	29.912	85.266.5	...	32.52	82.45
నెలమ	29.898	89.068.5	...	84.90	86.98
తిరువనాథి	29.881	84.672.5	...	16.94	26.41
పుదుచ్చి	29.877	87.571.0	...	28.79	29.97
మధుర	29.888	89.974.9	...	28.81	29.94
తిరువళ్ళూరి	27.86	17.86

వాయుభారము బంగారాభారములకు పడమటి మధ్య భాగమునను ద్వీపకల్పమునకు తక్కువ మధ్యభాగములందును బాగుగ తగ్గి, బర్మాలో కొంచెముగా మోచుచున్నది. ద్వీపకల్పమునందును, బర్మానుందును తగ్గుగానున్నది. కనుక వర్షపాతము యవ్యముగా నున్నట్లున్నది. గాలి వీచుచున్న మూలము తీవ్రముగ తగ్గులేదు. పంబనాకర్షణ సమద్రమునండి కనుగు గాలి వీచుచున్నది. కష్టమునం దల్పశక్తిగ్రాత తక్కువగా నున్నది. పగలు శీతోష్ణస్థితి మామూలుగాను కొంచెము హెచ్చుగాను నున్నది. కష్టమునందు, చెన్నపురితీతము నందును గాత్రుల గాలి మామూలుగా తక్కువగాను సర్వార్థములందు, దత్తమునందులందును కొంచెము హెచ్చుగా నున్నది. వాయుభారమునండి నీచు వాతావరణవలన యక్షిణమునందు తెలు మామూలుగానే నిష్కర్షణగానున్నది. ఇక్కడ మేఘములు విశేషములేవు. ఉష్ణోమారు మేఘములు విశేషముగనున్నవి. ఎక్కువను వర్షము పడియలేదు. ఎక్కువలే దక్షిణమున వర్షము పడియచ్చును.

కె. ఎల్. ఎల్. కోమల్, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నోటీసు.

గుంటూరుపట్టణమున స్థాపించబడినట్టియు, యాదిగవ సంతకములుచేసిన వారి మేనేజిమెంటుగా నున్నట్టియు, ఏబది మగములు గలిగినట్టియు "ది గుంటూరు కాటన్ ష్యాటు, అండు పేపరుమిల్స్ కంపెనీ" అని వాడుకనుచున్నట్టియు, గోనె సంఘము తరఫునచేయు యంత్రాలను కొందరు పెద్ద మనుష్యులు కంప్రాహుపద్ధతిని ప్రయోగించుచు పనిచేయుటని ప్రత్యాపనమును తాము పెండ్లరు యిచ్చుచున్నందున యాసాలుఅనగా 1915 సం॥ బనవరిలగాయతు 1915 సం॥ ౧౦ నవంబరు నెలఖరకు అయ్యి పరునొకండు మాసములకు గుత్తకు పనిచేయుటకు నిశ్చయించుకొని యాదిగవవరకులకు లోబడి వ్యవహరించదలచుకొనువారు పెండ్లరుకు పంపుకొనుటకు యందుమూలముగా కొరబడుచున్నారు.

వకతుల వివరం.

(I) పెండ్లరుకు పంపువారు, తమస్వంతస్థాముతోభరీకు చేసినట్టియు విశాఖపట్నం జిల్లావైపు సరకుగాని దానితో సమానమగునట్టి లేక అంతకన్న నాణెమగునట్టి గోగునారకు తమ భాగ్యమీదకంపెనీవారి ఫాక్టోలో నప్పగించిచో సరకు వాగ్దోభిర్యులయవతు కంపెనీవారేభరించి, సాదాసంఘము అనగా జ్యిల్లునేకాకుండా తయారుచేసి ఒప్పగించుటకున్న సరకుసంఘము కొల్లలుచేయుచుకొను వారియిష్టమును అనుసరించి "40x29" లేక "34x28" అంకుశముల కొల్లలుకల విగా తయారుచేయుటకున్న కంపెనీవారు నిష్ఠముగా నున్నారు.

(II) కంపెనీవారు సరకుమిల్లును మాసమునకు 20 రోజులకు తక్కువకాకుండా పనిచేయుదురు.

(III) పెండ్లరుకు పంపువారు నైనిచెప్పిన 11 మాసముల కాలములో పంపు 1 కి 500 విదుయూర్ల పానులుగల 4000 నాలుగుజేల పుట్ల గోగునారకు తక్కువ కాకుండా కంపెనీవారికి ఒప్పగించవలెను.

(IV) పెండ్లరువారులు తాము గోనెలు నల్లులుచేసి నమెదల యీ ప్రకారముగా చేయబడ్డి సంచలను 200 ఇచ్చారు లేక 250 ఇచ్చాటయినచే సంచలనుగల జేటుగా కంపెనీవారు ప్రస్తుతచేసి పెండ్లరువారు కంపెనీవారు తమ ఫాక్టరీవద్ద నప్పగించుదురు.

(V) పంపబడు పెండ్లరులో 500 విదుయూర్ల పాను మానికగల పుట్టి 1-కి యింకొకొప్పక సంచలను తయారుచేసి సంచలనుగాను కంపెనీవారికి యిచ్చుకొనుటకు తమయిష్టమును తెలియజేయవలెను.

(VI) పెండ్లరు యానెల 23-11-1914 తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటలలోగా కంపెనీవారి హెడ్డుఅక్కినుఅకు గుంటూరుకు చేకవలయును.

(VII) పెండ్లరు అంగీకరింపబడి భాయిపరపబడిన వెంటనే అంగీకరింపబడిన పెండ్లరువారు 5000 విదుజేల రూపాయలు కంపెనీకి ధావతుక్రింద నియ్యవలెను. సరకు ధావతుమొత్తంవరకు అఖరుమాసమునందు లెక్కలోచేర్చుకొని సరిచూచుకొనుదును.

VIII. ఈ ప్రకారముగా భాయపరపబడిన పెండ్లరు వారు ఆఫరు చేసిన కేయిప్రకారం వరకు అఖరుకు 4000 నాలుగుజేలపుట్లు వారు డెలివరు చేయలేకపోయినను, సరకు మొత్తముపయన కంపెనీవారికి చార్జి యిచ్చుకోవలయును.

IX. నైని ఉదహరించిన గడువులోపున యావతు మొత్తము అనగా 4000 నాలుగుజేలపుట్లవారు సకాలములో సప్లముచే కుటడయెదల దానిసంచలనుగాతయారుచేయుటకు కంపెనీవారు యందుమూలముగా బాధ్యులయిఉన్నారు. అటు భారించుటకు కంపెనీవారిలోపమువల్ల సాధ్యపడనియెదల కొనబడిన పనిని వకతుకుమించిన తర్వాత సయిన కంపెనీ వారుతయారుచేసి ఒప్పగించుటకు బాధ్యులయిఉండురు. అయితే పనినాండు నమ్మకీవరకు చేతుక పోవుటకు గాని దెనిగానీకయరు లెల్లగాని కంప్రాహుప్రకారం కంపెనీవారుపనినెరవేర్చులేకపోయినయెదల అందులకు కంపెనీవారు జవాబుదారీ చేతురు.

X. పెండ్లరుకు యిచ్చినవారు సంచలనుచేయు నిమిత్తమునాని ఫాక్టోలో ఒప్పగించి సరకుపయన అకుచేటు ప్రకారము అ సమెత్తమును 2వారములకు ఒకసారి కంపెనీ వారికి చెల్లించుమందలెను. అయితే ముటుయందు తక్కువోయినచో ఆ స్వయంకు దినము 1-కి రు. 50 చొప్పున కంపెనీవారికి వచ్చు యిచ్చుకొనుటకును బాధ్యులగా నుండవలయును.

XI. సరకు పెండ్లరుకు అంగీకరించుటకుగాని తిరస్కరించుటకు గాని కంపెనీవారికి అధికారము గలదు.

ఇందు నిమిత్తము పిమ్మి నానయిన కొరవారు గుంటూరుండుండు కంపెనీ హెడ్డు అక్కినుకు న్రాసి తెప్పించుకోవలయును.

వై. వా. వె. కె. లా. చలపతి.

లింగయ్య రామచంద్రరావు.

గుంటూరు.

చెన్నరాజధాని శాసన నిర్ణయనభ.

మలబారు వివాహశాసనము వారసత్వపు శాసనము విధజన శాసనము (1908), చెన్నపురి యెట్టేలు లాండు అప్ప సమాశాసనము సక్సెషను శాసనము (1914), తిరుపతి దేవ స్థానము పాతకాల శాసనము (1914) మదరాసు నీటిసారుదల శాసనమును గురించినచిన్ని కొన్ని విషయములను గూర్చి కూడ కార్యదర్శిగారు ఓపోర్టుచేసెదరు.

గౌ. వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు హిందూశ్రీ లలో రజస్వల్యానంతర వివాహములు న్యాయశాస్త్రానుగుణ్యములని స్థిరపరుచుట కొక శాసనమును ప్రతిపాదించెదరు.

గౌ. రావుచంద్రు మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు హైందవ వితంతువులు మున్నగు సంకుచితాధికారము కలవారు చరాస్థిని ఇతరుల కొసంగు విషయమున అట్టివారివలన నట్టి యాదులను ప్రతిహించినవారికి నష్టము కలుగకుండ తగిన యేర్పాటులను కల్పించు నొక శాసనమును ప్రతిపాదించెదరు. మరియూ అవిధక్త హిందవులుంబుములో నొక భాగస్వామి తక్కిన భాగస్వామిలతోపాటు తనకుగల హక్కును పండు కొనుటకు తగిన ఏర్పాటులను కల్పించును. యొక శాసనమును గూడ వీరు ప్రతిపాదించెదరు.

గౌ. పి. జి. కాట్టో సి. యస్. వి. గారు (1914) మదరాసు డిసెంబరు 12 తేదీన గూర్చి సెలెక్టుమిటివారి రిపోర్టును చదివెదరు. ఆ రిపోర్టును బిల్లునుగూర్చి వెంటనే చర్చింపదగునని నాడివెదరు.

(1914) తిరుపతి దేవస్థానముల శాసనము. గౌ. వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి శాసనమును ప్రతిపాదించెదరు. ఆ శాసనమును చరవక లెవనియును ఆ శాసనమును ప్రత్యేక సంఘమువారి రిపోర్టుమిత్తము పంపవలదనియును అట్లు నామొనింప వలెననియును కోరెదరు.

(1914) మదరాసు యిరిగేమనబిల్లు.

గౌ. పి. జి. కాట్టో సి. యస్. వి. గారు ఈ శాసనమును ప్రతిపాదించి చదువగోరెదరు. పిమ్మట సెలెక్టుమిటివారు రిపోర్టుమిత్తము పంపగోరెదరు.

ముఖ్యసోపచోగ విషయములు.

గౌ. వి. వి. నరసింహయ్యగారు ఆత్మవనశమయిన పునరుత్పాదనాధారముగ ప్రభుత్వమువారి కచ్చేరీలో అందు ముఖ్యముగ జిల్లాలలోని పట్టణములలోను గ్రామములలోను అ కచ్చేరీలో సెలెక్టునములలో బొత్తిగా పనిచేయురాదనియును తక్కిన జిల్లాలలో 11 గంటలు కాకముందు 5 గంటలకు తరువాతను పనిచేయు రాదనియును కఠినమగు సుత్తలవులను చేయవలయునని కోరెదరు. గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారు శిస్తు రిమిషనులనుగూర్చి విన్నవించెదరు. గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారు ఆయుర్వేదక యూనానివైద్యులు మున్నగు దేశీయ విషయములను శ్రీగవ్వరుగా భిన్నునింప ప్రయత్నింపవలెనని కోరెదరు.

గౌ. కే. రామయ్యగారు జిల్లాబోర్డులవారు వారి వారి జిల్లాలలో ఇనుపదారుల శిప్పరుచుటకు పన్నులు వసూలుచేయు విషయమునుగూర్చి యడిగెదరు.

గౌ. కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు యుద్ధమువలన వర్తకమునకు నష్టముకుటచేత స్థానికాది కారులు దేశీయ వ్యాపారాభ్యాదికి తోడ్పడరాదని యిండియా మంత్రిగారు తెలుక నొసంగిన యుత్తరువులనుగూర్చి మరలవారికి వ్రాయవలసి యిండును. వారితరమువారుగూడ పరిశ్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడుట యావశ్యకము అని విన్నవించురు.

గౌ. కే. చిదంబరనాథ మొదల్యారుగారును రావు బహదరు బి. నగసింహేశ్వర శర్మగారును పరిశ్రమభివృద్ధిని చేయుటకు గురించి యడిగెదరు.

గౌ. మోచర్ల రామచంద్ర రావుగారు ధర్మప్రతిష్ఠాపనముల సత్పరిహారమును గూర్చి యడిగెదరు.

మద్రాసు ప్రభుత్వము చంపుట:— సింహళ లలో తింపాల కచ్చేరీలయను గ్రామమున నొక మదగజము కొన్ని రోజులక్రితము కొన్ని యెట్టేలు పోచ చేసెను. పిమ్మట ౨ రహదారిబంగళాలో నికవచ్చి వంటయింకిని పడగొట్టెను. అచూచి కాపలా బండ్లతో పురుగునెట్టియి ఆ గూహమున శివోద్ధారించి రిక్షిం చున్ను కిషుకుగారిలో చెప్పెను. ఆ గజ అలోబోవు రిక్షియేనుగు వెల్ల వెల్లక సమాపము నున్న చోవులొనికి గోము నీరుగ్రాగుచుండెను పిమ్మట గజ కిషుకుగారిని చూచి ఆ గూహమున రాబోగా అయి కానిని తుపాతో కొట్టి సంకెను.

మదరాసు కార్పొరేషను.

జనరలు మీటింగు.

నిన్న సాయంత్రము జరిగిన మదరాసు కార్పొరేషను జనరలు మీటింగునందు జరిగిన చర్యలలో నీక్రిందివి ప్రధానమైనవి:—

క్రొత్త వాటర్ వర్క్సును వాడుటకారంభించు నిమిత్తము గవర్నరుగారిని ప్రార్థించుటయనని మహమ్మద్ ఉస్మాన్ సాహెబుగారు ప్రతిపాదించుచు, ఈపను లించుమించుగ తయారైనవనియు, ఈ పనులవలన, ఇతర ప్రయోజనము లుండ, తిండియాళ్ళకు చాకలివేటలలో నీరులేక కష్టపడుచుండెడి వారికి పడుదగ్గరైన నీరు సమృద్ధిగా దొరకగలదనియు, ఈ పనులనిమిత్తము విశేషముగ ద్రవ్యసాహాయ్యముచేసిన ప్రభుత్వమువారి యశోనితముగ గౌరవించుమిత్తము ఈకట్టడముల నుండిన మొదటవిడుదలైన గవ్వరుగారిని ప్రార్థించుట సమంజసమనియు చెప్పిరి.

ఈ ప్రతిపాదనమును ఏ. సి. పార్థసారథి నాయకుడు గారు బలపఱచిరి. సభ్యులందఱు నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

కాన్ఫరెన్సు డిపార్టుమెంటు.

ఇంజనీరుగారు 1915 వ సం॥ జనవరి నుండి పునఃపరిశుద్ధము నిమిత్తము తాము స్వయముగ పనిచేసి కొన్ని క్రొత్త యెర్నాట్టు చేయవలసియున్న దనియు దానికవచ్చి యియ్యవలెననియు ప్రతిపాదించిరి.

ప్రాండింగు కమిటీవారు ఇంజనీరుగారి ప్రార్థన నామోదించి ఫిరార్లు చేసిరి.

కాన్ఫరెన్సు డిపార్టుమెంటువారి పనికన్న నెక్కువ ముఖ్యమైన పనిలేదనియు, ఇప్పుడున్న లోపములను వెంటనే తొలగించుటకు తగిన యెర్నాట్టు చేయవలయుననియు రావు బహదూర్ పార్థసారథి మొదలియగుగారు నొక్కి మాట్లాడిరి.

మరియెవరును మాటలాడలేదు. కమిటీవారి ఫిరార్లును గురించి వోట్లు వేయబడి ఫిరార్ సంగీరింపబడినది.

బోర్డుమెంబర్ కంట్రాక్టును గురించి విశేషము చర్చ జరిగెను. 1914 ఏప్రిల్ 1 తేది మొదలు మూడు సంవత్సరముల కంటే రోడ్లను క్రొత్తగా నేర్పాటుచేయుటకును మరమ్మత్తు చేయుటకును కంకర కులీలను కార్పొరేషనువారికి సప్లయ చేయు నిమిత్తము ఇ. వేంకట సుబ్బయ్యగారికిని, ఎమ్. షేర్ దావూద్ గారికిని కంట్రాక్టు లియ్యబడినది. కార్పొరేషను వారు గుత్తకు తీసికొన్న పల్లవరము దగ్గరికొండలలో, సాను నందు టి. బారంగునో నచ్చొత్తబడిన ప్రకారము 1, 2, 3, 4, 8 సంఖ్యల గల కొండలనుండి తాము కంకర రాళ్లను సప్లయ చేయవలయుననియు, 1, 4 నెంబరుల కొండల నుపయోగింపఁ గూడదని కార్పొరేషను వారి రాటంకపఱచిరియు కంట్రాక్టు రులు చెప్పిరి. వారు హెచ్చరికగా & కంపెనీవారి మూలముగా 1, 4 నెంబరుల కొండలవిషయమైన తమ హక్కును నిర్ధారణచేయుచు లాయరుగోటిసిప్పించి, అట్లు హక్కు నంగీకరింపని యెడల 1½ లక్షల రూపాయల కన్న నెక్కువ మొత్తమును నష్టమునకుఁ గాను కట్టిపుచ్చుకొందునని తెలియఁబఱచిరి. ఆదరిమిల్లా మరి యొకయుత్తరములో కంట్రాక్టు సోలిసిటులక సమాధాన పద్ధతినీ ప్రతిపాదించిరి. కార్పొరేషనువారు 2 నెంబరుల కొండలయొద్ద కొకరైలుమార్గమును, 2వ నెంబరు కొండయంచు పడఁగొట్టి దానినుండి 8 నెంబరు కొండప్రక్కగా మీ నంబాకము నైత్వేష్టేషనువఱకు మరియొక రైలుమార్గమును వేసియుచ్చుట కొప్పుకొనునెడల కంట్రాక్టురులు తమ తప్పిన హక్కులను వదలుకొందుమనిరి.

ఇంజనీరుగారి యభిప్రాయమును కడగిన కంట్రాక్టు రద్దుచేయఁ బడవలయునని ఫిరార్లు చేసిరి.

జె. టి. రామస్వామిగారు జి. ఏ. నటేశ్వర్ గారును ఆయెర్నాటును బలపఱచుచు మాట్లాడిరి; అది ధర్మశాస్త్ర వేత్తలయభిప్రాయము ననుసరించి చేయబడినదనిరి.

ఏ. సి. పార్థసారథి నాయకుడుగారు వ్యాఖ్యయనకుడిగిన నెట్టుగోయని తమకు సంకేతము కలుగుచున్నదని చెప్పి, సాఫ్ట్ బ్యూస్ అందు కంపెనీవారు కంట్రాక్టురుల తరఫున చేసిన రెండు ప్రతిపాదనలలో రెండవది యంగీకరింప వచ్చునాయను సందర్భములో తిరిగి యావయమును ప్రాండింగు కమిటీవారికి పంపవలయునని ప్రతిపాదించిరి.

ఈయెర్నాట్టులో రు 15,000లు మాత్రమే క్రొత్తరైలు మార్గముల నిమిత్తము కార్పొరేషనువారు ఖర్చు చేయవలసి

యొందననియు, ఈమారు సంవత్సరముల కంట్రాక్టును ఆయి పోయినమీదట, ఆరైలుమార్గము కార్పొరేషను వారికి మిగిలియుండును గాఁబట్టి మొత్తముమీద కార్పొరేషను వారికి సప్ల మేయొందదనియు పార్థసారథి నాయకుడుగారు విశేష దీక్షరించిరి.

జి. ఏ. నటేశ్వర్ గారి విషయమున సాండింగు కమిటీ వారి కధికారములేకున్నను కార్పొరేషను వారిపుడిచ్చుచున్న యధికారమునుబట్టి తిరిగి నిమర్శింపవచ్చుననియు, కార్పొరేషనువారు కోర్టునకెక్కి నష్టపడకుండు నిమిత్తమై ప్రతిపాదన పడుచు నవలంబించెదమనియు చెప్పిరి.

యాకూబ్ ముస్సేన్ నేటుగారు ప్రతిపాదనను పొగడి కొట్టెక్కుటకంటె సమాధానపడుటయే మంచిదనిరి.

సి. సి. రామస్వామయ్యగారు ఈవిషయమున ప్రాండింగు కమిటీవారు మరియేమియు చేయుటకు నీలులేదనియు, ఏమైనతేయునెడల అది క్రొత్త కంట్రాక్టు నేర్పఱచుట యగు ననియు తెలిపిరి.

కే. ఎన్. అయ్యగారు ప్రాండింగు కమిటీవారు కంట్రాక్టును కొట్టెక్కుటకుండఁ జేయవలసి యున్నదనియు, కంట్రాక్టును రద్దుపఱచుట మంచిదికాదనియు, కేట్ నేట్సుకు సప్లయ కలుగకుండు నిమిత్తము సమాధానపడుటయే యుత్తమమనియు చెప్పిరి.

ఆర్. శరణ్ పాచార్యులుగారు జి. నారాయణస్వామి నెట్టిగారను వైప్రతిపాదనమును బలపఱచుచు మాట్లాడిరి. అచార్యులుగారు మాటలాడుచు, ధర్మశాస్త్రమందలి యసత్వితార్థములకంటె నెక్కువ యనిబ్బితార్థము లుండవనిరి.

పార్థసారథి నాయకుగారి నిశ్చితార్థమును సాండింగు కమిటీవారికి తిరిగిపంపుటకంటె, ఆ రైలుమార్గములను కట్టు నిమిత్తము రు 15,000 ల కంటె నెక్కువకా గూడదని నిర్ణయించి యావిషయమును స్వయముగనే తీసికొని తీర్మానింప వచ్చునని సి. ల్యాగరాయ నెట్టిగారు ప్రతిపాదించిరి.

రు 15,000 ల కంటె నెక్కువమొత్త మాత్రమే అయ్యవలసి నిర్ణయించునిమిత్తము కావలసియుండునెడల ఆ యధిక ద్రవ్యమును కంట్రాక్టులో భరింపవలయుననియు, కంట్రాక్టు కాలమైపోయినతరువాత ఆరైలుమార్గము కార్పొరేషనువారి యాస్తిగ నుండవలయుననియు జి. ఏ. నటేశ్వర్ గారు ప్రతిపాదించిరి.

ల్యాగరాయనెట్టిగారు రాసవరణల కంగీకరించిరి.

సి. జి. హిగ్గుగారును గౌ. జె. జి. రామస్వామిగారును సమాధాన పద్ధతికి వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి; ఇట్టిసందర్భములలో సమాధానము వ్యవహార ధర్మముకాదనిరి; కార్పొరేషనువారి కార్యములంత యనిశ్చయముగ నుండగూడదనిరి.

కంట్రాక్టురులు ప్లానును పొరపాటుగ గ్రహించుట వలన నీకన్యవహరము వచ్చినదనియు, వారునిర్ణయింపజేయుతో తెలిసిన వ్యవహారములలో పొరపాటున్నంత మాత్రముచేత కేవలము ధర్మశాస్త్రము ననుసరింపఁబూనుట యుచితము కాదనియు, సమాధానపడుట చెప్పినయటంకములు నిరాధారములనియు, అనుభవజ్ఞులగు మనుష్యులుకాఁబట్టి కార్పొరేషనువారు సమాధానపడుట కొప్పుకొనవలెననియు జి. రంగాచార్యులుగారు చెప్పిరి.

కార్పొరేషను వారిగౌరవమును కాపాడుటయే ఎక్కువ యిష్టమైనను, ప్రస్తుతవిషయములో సమాధాన పడఁగూడదనుట సహేతుకముగ గమనింపలేదనియు, సమాధానపడని యెడల కంట్రాక్టు తీరునప్పటికి కార్పొరేషనువారి రు. 1½ లక్షలు సప్లయ వచ్చునని తమకు తెలిపఁ బడినదనియు, ఇట్టి సందర్భములలో సమాధానపడెడి యాచారమిదికాకే యున్నదనియు, ఏ. సి. పార్థసారథి నాయకుడుగారు చెప్పిరి. కంట్రాక్టు రద్దుపఱచు విషయమును ప్రాండింగు కమిటీవారి పునర్విమర్శనార్థము పంపవలయునని మరియొకసవరణను ప్రతిపాదించిరి.

గౌ. జె. టి. రామస్వామిగారు సవరణను బలపఱచిరి గాని ఏ. జె. పవేల్ గారు రాటంకపఱచిరి. ఈసవరణ వోటుకు దేబడి సమమైపోయెను.

రావు బహదూర్ సి. ల్యాగరాయ నెట్టిగారి సవరణ రూపమైన వైప్రతిపాదనము మీటింగు విచారణకు తేటబడిన వోట్లు లెక్కింపఁగా సమానమయ్యెను.

ప్రెసిడెంటుగారు తమకాస్తింగు వోటునిచ్చి యాసవరణ పదిపోయెననిరి. కాని కే. సి. దేశికాచార్యులుగారి ప్రతిపాదనము ననుసరించి పోల్ తీసివేయఁగా నెక్కుడుమంది సవరణ కనుకూలముగనే వోటిచ్చియుండిరి.

అప్పుడు ప్రెసిడెంటుగారు సవరణ రూపాదింపఁ బడెనని నిర్ధారణచేసిరి.

అడ్డార్డుగారి స్థానమున మరయొకరిని నియమించుటను గురించిన ప్రశ్న పిమ్మట చర్చింపబడినది. నీటి సప్లయని పరిశీలించుటకు ఆడ్డార్డు గారిస్థానమున నొక అసిస్టెంటు యింజనీరును నియమించుటకు నెవ్రెంబరు 18 వ తేదీ సభలో తీర్మానింపఁ బడినది. అతనికి నెలకు రు 450 లు జీత మేర్పరచుటకును 2 సంవత్సరముల వరకు ప్రమామను చేయవలయుటకును అందులకు తగిన సామర్థ్యము గలవారు స్వదేశీయులలో దొరకనచో వారికి యాపని నియోగింపవలయును ఆ సభలో తీర్మానింప బడినది.

అందుకు తగిన వారెవరున్న యీ దేశమున దొరకరని యును జీతము విషయమై ఆగస్టు నెలలో తాను వ్రాసిన యుత్తరములను చూడవలెననియును స్పెషలు ఇంజనీరు ఈ నెలారంభమున స్టాండింగు కమిటీవారికి వ్రాసెను. అట్టి యుద్వోగి యీ దేశమున దొరకకు గాన నెలకు రు 500 లు జీతముసాలునకు రు 20 లు ప్రమామను ఉద్వోగమునకు మూడు సంవత్సరముల మితియని యొప్పరచవలెనని ప్రాండింగు కమిటీ వారందు మీదనీఫారసుచేసిరి. 17-వ తేదీ జరిగిన సభలో యావిషయము చర్చింపబడినది. ఈయెద్వోగి చేయవలసిన పనులకు కావలసిన పరికరము లింకను సిద్ధము కాలేదుగాన నిపుడాతడు చేయవలసిన యవసరముగ పనిలేదనియు కొంత కాలమువరకు నిదానించ వచ్చుననియును స్పెషలుకర్నల్ డిపార్టుమెంటులోనున్న రి. రు. అసిస్టెంటు యింజనీరులలో నొకరి నిందులకు నియమింప వచ్చుననియును జి. రంగాచార్యులు గారనిరి. స్పెషలుకర్నల్ చాలపని అన్న కనియను నిట్టిదుర్వ్యయమును గమనించుట కొకసమయముడు కావలెనని స్పెషలు యింజనీరు కోరెననియును ఆలసింప దగిన విషయము కాదనియు ప్రెసిడెంటు గారనిరి. మహమ్మదు ముస్సేనుగారు గూడ ప్రాండింగు కమిటీవారి సిఫార్సున బలపరిచిరి. రావు బహదూరు జి. నారాయణస్వామి నెట్టిగారుగూడ నటులేచెప్పిరి. ఎవరెవరు డిరెక్షన్లు నెట్టిగోతాముచూడలేదనియు యాపని ఖాళీవచ్చుటకు పూర్వమే స్పెషలు యింజనీరు నెలకు రు 500లు జీత మియ్యబడునని యింగ్లీషు పత్రికలలో ప్రకటించెననియు అందువలన నిపుడాయన రు 500 కు తక్కువ పనికిరాదను చున్నాడనియును గాన రు 450 ల కన్న నెక్కువయియ్య బని లేదనియును సి. యం. శివభానమొదలగువారు చెప్పిరి. అసిస్టెంటు యింజనీరు స్వయముగా బుద్ధివని యోగించి యె నులను చేయవలసియుండగాన నందులకు తగినవారు రు 450 లకు దొరకుదురని సి. సి. రామస్వామి అయ్యగారనిరి. ఏ. సి. పార్థసారథి నాయకు గారుగూడ ఏ. తోడినే యేకీభవించిరి.

నీటిదుర్వ్యయమును కనిపెట్టుటకు ప్రత్యేక సామర్థ్యముం డవలెననియును అట్టివారు యాజీతమునకు దొరకరనియును లేదా రు 50 లు మాత్రమేగాన కాంక్ష ఉచేసినచో పనిచక్కగా నెరవేరుననియును ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పిరి.

రు 50 లు మాత్రమే లేదా గాన రు 450ల కేల యంగీకరింపగూడదనియు స్పెషలు యింజనీరుగారు తమ మాట నెగ్గవలెనని చూడగా కమిషనరులు తమమాట నెగ్గవలెనని యేల చూడగూడదనియును యాకూబు సాహెబుగారునిరి. జీటువేయగ చాలమంది ప్రాండింగు కమిటీవారి సిఫార్సునకు వ్యతిరేకమై యుండిరి.

వీధులలో వెలిగించు దీపముల కంట్రాక్టు.

ఈపనికి పెండరులను పెట్టిన విషయము పిమ్మట చర్చింపబడినది. ఆక్టోబరు 23-వ తేదీని జరిగిన సభలో యీ విషయమును నెలకు కమిటీవారు మరల బాగుగా గమనింపవలెనని తీర్మానింపఁ బడినది. మేము అచ్చు పెండరుతో పంపిన ఉత్తరములోని మరతులను రద్దుచేసుకొంటిమని యును అచ్చు పెండరు మరతుల ప్రకారము మాత్రమే పని చేయుట కంగీకరింతురనియును సింసరుబ్రదర్సుడైన సోమవర్మ వాకి నెలలో మరల వ్రాసిరి. నివ్వను బ్రదర్సు వారి పెండరు నంగీకరింపరాదని క్రాంప్టు యింజనీరు కంపెనీ వారు యీ నెల 7 వ తేదీని వ్రాసిరి. క్రాంప్టు సింసరు కంపెనీలవారు నవంబరు 7-10 తేదీలను వ్రాసిన ఉత్తరములను నెలకు కమిటీవారు చూచి నివ్వను కంపెనీ వారట్లు సమకంచుకొనుటలో తప్పులేదనియు వారి పెండరును ఖాయ పరుపవచ్చుననియును వ్రాసిరి. గౌ. జె. సి. రామస్వామిగారు దీనిని తీవ్రముగ విమర్శించిరి. యుద్ధ నెపమున సింసరు కంపెనీ వారు ధరలను పొదిగింపరాదనియు గాన వారి పెండరు నంగీకరింపరాదనియును నడిపిరి. సింసరు కంపెనీవారిట్లు చాకగా నున్నవని తోచిన నంగీకరింపవచ్చునని సి. సి. రామస్వామయ్యగారు రినిరి. యల్. ఏ. కర్లిసనుగారు ప్రాండింగు కమిటీవారి సిఫార్సును ప్రోత్సహించిరి. సింసరు కంపెనీవారు 66 వేల రూపాయలకు చేసెదమనిరి. క్రాంప్టు కంపెనీవారు 71 వేల రూపాయలకు చేసెదమనిరి. తిట్టకకు చేసెదమన్న వారి పెండరు నంగీకరింపక పోయినచో ప్రజలదబ్బు దుర్వినియోగము చేసినచాక మగుదుమని యాకూబు ముస్సేను నేటుగారు చెప్పిరి. క్రాంప్టు కంపెనీవారి పెండరు నంగీకరింపవలెనని హామడలు జె. సి. రామస్వామిగారు రిరి. కాని మెజారిటీ వారంగీకరింపలేదు. సింసరు బ్రదర్సువారి కిచ్చుట మెజారిటీ వారంగీకరించిరి. మేల 25వ తేదీని సభ కూడును.

విశ్వవిద్యాలయ సభ.

ఈనాడు విశ్వవిద్యాలయ సభ సమావేశము నిర్వహించిన సాయంత్రము 4-30 గంటలకు : శ్వవిద్యాలయ సభ సమావేశమును మొల ప్రారంభమయ్యెను. అసెంబ్లీ మందిరము వైపున నున్న పవిత్రమండపము. ఉపాధ్యక్షుడు జస్టిసు వారిను అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెను. సభ ప్రారంభమునకు ముందు గవర్నరుగారు గవర్నరుగారి భార్యయును కేటడినను దాత్రి భోజనానంతరము 9-30 గంటలకు విశ్వవిద్యాలయసభ్యులకును సభ్యుల భార్యలకును తమ భిక్షనమున వింగా నొసర్చుటకునై ఆహ్వానముపెయ్యఁడుట తెలుపబడెను. ఆహ్వానము ప్రత్యేకముగా పంపుటకు కాలము చాలనందున నీవిధముగా చేయవలసి వచ్చినదని వెంట్రెండ్రువుగారు తెలియ జేసిరి.

బి. ఏ. వర్మన్.

1917 సంవత్సరమునండి ఆములలోని రాదగిన కొన్ని నిబంధనలను డబ్ల్యు. హెచ్. జేమ్సుగారు పయి వోల్డే సందర్శించున సేవరపరచుటనని యుక్తమిందిరి. ఇప్పుడు ఉండు నిబంధనలు : మాకాలమునంద జేయబడినవగుటచేత వానిని కాలానుగుణ్యముగా నొనర్చుటయననా సాధన నుడివిరి. కొత్తనిబంధనలని ముఖ్యవిషయము పరిశ్రాంతి వివిధ యింటినిండుకు కాని మెకానికల్ యింటినిండుకుకాని ప్రత్యేకముగా సోదమ్యు; ప్రత్యేకముగా పరిక్షింపబడవచ్చును.

ఎ. బి. స్ట్రెంజిగారు యాయుపక్రమమును బలపరచి సభ్యులు అంగీకరించిరి.

స్వకళాశాలాధ్యక్షులసము.

పి. ఎఫ్. వైజ్ఞానగారు స్వకళాశాలాపక్షమున హిందూ జేతునకు ముఖ్యముగా సవ్యయించుటలు ప్రత్యేక భూభాగ సంబంధకృత్యాలనుగురించి యుపన్యాసమునొసంగ నియమింపబడలేనని ఇ. రెడ్లియు. మిడల్ మాస్టరుగారు ఉత్తర మిందిరి. 1917 జనవరి మొదలు మార్చిమాసమువరకును యాయుపన్యాసములు యియ్యబడును. ఈయుపక్రమము సభ్యుల యామోదమందిరి.

దా న ము.

స్వకళాశాలా కార్యక్రమాభివృద్ధికి మదరాసు ఆసరి మేజిస్ట్రేటుగారు కె. రాఘవాచార్యులవారు ఒసంగిన తెయ్యురూపుల విరాళమును అంగీకరింపవలసిందిని వివాక బహద్రుడు గోవిందరావున ఆత్యురుగారు ఉపపాదించిరి. అట్లు ఉపపాదించుటలో దాత ఉదారహృదయునని వివాక ము నిచ్చినారనియు దీని కర్తృవిషయమున తేలికపగు నిర్బంధమును వారు పెట్టలేదనియు చెప్పిరి. విరాళము సంగీకరింపవలెనని. ఇ. రెడ్లియు. మిడల్ మాస్టరుగారు బలపరచినవారు అంగీకృతమయ్యెను.

కార్పొరేట్ యిక్ ను బహుమనములు.

దివాక బహద్రుడు ఎల్. ఎ. గోవిందరావున ఆత్యురుగారు వై బహమానములను నిచ్చుటకు కేర్వడిన నిబంధనలలో చేయలేన కొన్ని మార్పులను సూచించిరి. ఇప్పుడయం. యల్. పరిక్ష వాలుకుకాఖలుగా జరుగుచున్నదనియు అందువలన నెవరు ఉత్తములయినది కనిపెట్టుట సాధ్యమకాదనియు నుడివి ఆటహమానములు సరియగునీతిని యియ్యబడుటకు తగినసదుపాయములను చెప్పిరి. పి. పి. రానుస్వామి ఆత్యురుగారు బలపరచిరి. దాతకు స్వామివాదకగారు ఈ విషయమున విశ్వవిద్యాలయ సభవారికి మార్పులొనర్చుటకు వెంటినరకు హక్కులందని ప్రస్తావించిరి. ఉపాధ్యక్షుడు దాను ఆశ్రయ ప్రభుత్వమియ్య సంసిద్ధుడగాననియు ప్రస్తుత నిబంధనల సాసరించి యం. యల్. పరిక్షాస్థితిలో ఆటహమానములను ఇచ్చుట యసాధ్యమనదనియు నడిరి. దానినై దాతరు స్వామివాదకగారు వ్యాఖ్యానకాఖలు సంబంధించిన ఉపసంఘమునకు నీ విషయమును పునర్విచారణకు అనువలెనని సలహానిచ్చిరి. ప్రత్యేకముగా పాదించబడిన నిబంధనల సలహాని పరిశ్రాంతి యం. యల్. అన్వైయ పర్యాయములు ఆవిజయమందియుండి ఆసనగ్యా యము నూటికి ఏవగుణముల వంతున సుపాదించి. తేలికపగు యెడలకూడ నీవిహమానమునకు సామర్యమునొసంగి ఆస్తి సంధ్యములలో వ్యాఖ విద్యాభ్యాసమునకుగిన ప్రశ్నా హముండికాలనియు చెప్పిరి. యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సలహాను బలపరచిరి. దివాక బహద్రుడు గోవిందరావు ఆత్యురుగారు తమకానియమున సభ్యులొక ముడివని చెప్పి నందున స్వామివాదకగారి కలహాను అంగీకరించిరి.

శ్రీ లక్ష్మీ కళాశాల.

రెవెండు జి. డి. స్ట్యూ. పి. వెల్ గారు రానందున దివాక బహద్రుడు యల్. ఎ. గోవిందరావున ఆత్యురుగారు యాక్రిందిత్యమును ఉపపాదించిరి.

1914-15 మొదలు మద్రాసు శ్రీ లక్ష్మీ కళాశాలయందు యింటర్ మిడియేటు పరీక్షకు మూడవ కాలమునందు పరీక్షలకు విద్యార్థినిలను పరీక్షార్థులుగా అందంకంద నలసిందని మదరాసు విద్యాభ్యాధికారి కోరినకోరిక నంగీకరించుచున్నామని : శ్వవిద్యాలయ సభివారు తమ యభిప్రాయమును తెలుపుచున్నారు. ఈశ్రీ కళాశాలను ఉపపాదించుటలో ఆకళాశాలను వైవిధ్యమున ఆస్థానముగా అంగీకరింపవలెనని తేదా అనిచిచారించుట కేర్వడిన ఈసంఘమువారు యన్ జ్యోతిషాయమును ఇచ్చినారని యాకళాశాలయొక్క కార్యక్రమములయొక్క ప్రభుత్వమువారి పూచీలో నుండుటచేత ద్రవ్యమునమున ఆహించింపవలసిందని తేదయొ విద్యా కళాధికారి కోరిక కంగీకరించుట చేత నిజముగా కావలసిన పనచేసినవారనుడనియు చెప్పిరి. యన్ శ్రీనివాసయ్యంగారుగారు బలపరచిరి. గోవలీయలగు రెవెండు. జి. పి. కెండ్రిగారు 1914-15 ఆము అక్టోబరు మన 1915-16 ఆము అక్టోబరు ఉంచవలసిందని. శ్రీ లక్ష్మీ కళాశాలను సందర్శించుటలో అంగీకార మొసంగుటకు తాము అడ్డుచెప్పలేదు. అంగీకారమిచ్చుట తగినదనియు తమయభిప్రాయము. ఆకళాశాలయొక్క భవిష్యద లక్షకరింప ఇతను తగినంతవరకు పూర్తికానందుచే తమయంగీకారము జరిగి నాయకాలమునకు ప్రకరింపజేయుట సరికాదు. ఆకళాశాలను తొందరలో ప్రారంభించినారనియు సర్వకళాశాల వారును తొందరపడి యంగీకార మియ్యకూడదనియు తమ యభిప్రాయము. ఒక్క సంవత్సర కాలము వ్యవధి పెట్టుకొన్నయెడల సాధన సంపత్తి పరిక్షించుటకు తగిన సదుపాయ మెన్నడును శ్రీ లక్ష్మీ కళాశాల ఆయనరిమాత్రముచేత తొందరపడి అంగీకారమియ్యరాదు. త్వరలోనే మరెయొ శ్రీ లక్ష్మీ కళాశాల యదేవిధముగా అంగీకారము అనుగరానున్నది. అప్పుడు ఇదివరక ఒక కళాశాలక అంగీకారమిచ్చితిరయను వాదము రానున్నది. పి. కెండ్రిగారు యీ సలహాను మెట్లక గారును ఆర్. లిటిల్ హేల్సు గారును 1911 సంవత్సరమున కళాశాలలకు అంగీకారము నిచ్చునపుడు విశ్వవిద్యాలయము వారు అనలంబించిన పద్ధతిని ఉదాహరణముగా నిచ్చుచుబల పరిచిరి. అప్పుటిలో స పూర్వము గా సాధన సంపత్తి కళాశాలలు అంగీకారము నందలేదు. అంగీకారమును మన్నయెడల విశ్వ విద్యాలయము వారిని బోధన సదుపాదించి సంపూర్ణముగా సాధన సంపత్తి సమ కూర్చియుండవలసియున్నది. ఇట్టి విషయములలో విశ్వ విద్యాలయపు మంత్రులలో విశేషనిష్ఠావరముడైనదిగానై వెబారునుడివిరి. సర్. వి. దేశికాచార్యుగారు అప్పుటిలో అంగీకార మందిన కళాశాల స్వదేశ సంస్థానములలోనివనియు యీ కళాశాల మన ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణధికారముననున్నదనియు అట్లు మన ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణధికారములలో నున్న పుడు ఏల అంగీకారమిచ్చుటకు వెబారునెనో తమకు తెలియ లేదనియు ముగ్గురు ప్రాఫెసర్లతోకూడి ఉపసంఘమువారు యీ యంగీకారమున కిఫార్సుచేసి యున్నారనియు 1911 సంవత్సరమున అట్లు తిప్పి చేసియుండిన యెడల ముల 1914 సంవత్సరమున అదేతప్పు ఏల చేయవలెనో తెలియరాలేదని వాదించిరి. ఇతను కొంతవచ్చు జరిగిన పిదప 1914-15 మొదలు ఆము వరములు తీసివేయ వలసిందనిగా తీర్మానింపబడెను.

ఫింట్ల కాలేజి.

మన్నారగుడి యింటి వైకళాశాలను బి. యె. పరిక్షలో రెవ కళాఖలు అమ్మముగా సంగీకరింపవలెననితేదా యను విషయము చర్చకువచ్చెను. విద్యాభ్యాధికారులను విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును అంగీకారము నియ్యకూడదని అభిప్రాయపడిరి. బి. యె. నచేకక గారును. యన్ శ్రీనివాసయ్యంగారును రెవరెండు. య. యం. మెక్ ఫెల్ గారును. గా. శ్రీనివాసకాశ్రీ గారును అంగీకార మియ్యవచ్చుననిరి. అంగీకారమునకు రెవ సమ్మతులు ఆనంగీకారమునకు రెవ సమ్మతులు వచ్చినందున అంగీకార మెక్ ఫెల్ గారును. నచేకక గారును. యన్ శ్రీనివాసయ్యంగారును మరెవరును మరెవరును గంగిధములు. ఇదివరకు యింటర్ మిడియేట్ లోని జేభామల కవరచనకు పరిశ్రాంతి ఆంగ్లేయభాషలో సారాభిప్రాయ

గ్రహణమునై చదువుచు డిన పరమితగ్రంథములలో రెండ గ్రంథము లాధారములుగా కావలగుచుండెనని ఇప్పుడు దేక భాషలందు నూ న సారాభిప్రాయ గ్రహణము కొరక చదువుటకు పరమితగ్రంథములు యేర్పడియుండుట చేత వైవచరచనకు ఆంగ్లేయ గ్రంథ మొక్కటిని దేశభాషా గ్రంథములలో కాలిని ఆధారములు చేయవలసిందని గణపతిఅత్యురుగారు ఉపపాదించిరి. కె. వి. రంగసామిఅత్యురుగారు బలపరచిరి.

సర్. వి. దేశికాచార్యులవారు యిట్టివిషయములను మొదట ఆయా విద్యాభ్యాస సంబంధించిన బోర్డులలో చర్చించి యా సభవారి యాలోచనకు తేవలసియుండనివిధ్యంతరముచెప్పిరి. గా. రెవరెండు పిట్లడ్రిగారు ఇంగ్లీషు విషయమున ఆజ్ఞ చేయబడినదనియు ఇంగ్లీషు భాషల విషయము తాగుగనయము నైనను యీ విషయమును యీ సభలో నాలోచించుట తగినదే యగుననియు చెప్పిరి. అందుమీదట గణపతి అత్యురుగారి ఉత్తమును సభవారి ఆమోదము నొందెను.

ప్రత్యేక గణపతిమిత్రులు.

ఇప్పుటిపద్ధతుల కనకరించి పోక్షార్థులకు ఆంగ్లేయభాషా విషయమున అన్ని పరీక్షాకాలము కలిపివేదన ఇచ్చి గుణములు రావలెనని నియమించగా దేశభాషలయందు మాత్రము ప్రత్యేక పామితులున్నవనియు ఆప్రత్యేక పామితులను తీసి వయించి ఆంగ్లేయ భాషలో సమానముగా పోక నియమమును ఉంచుటనుగూర్చి గణపతిఅత్యురుగారి ఉపపాదించిరి.

పి. లక్ష్మీనరస్ వాయుడుగారు బలపరచినవారి సభ వారంగీకరించిరి.

పరిక్షలో విభాగములుగా తీర్చుట.

ఇంటరుమిడియటు పరిక్షలో మొదటికాఖలు మూడవ కాఖలు విద్యార్థులకు బగవుగా నుండుట చేత ను ఇంటరుమిడియటు పరిక్షలో కడపటిపరిక్ష కాఖవోవుటచేతను బి. ఏ. పరిక్షలలో కూడ పరిశ్రాంతిలు. వేర్వేలు కాఖలలో వేరువేరుగా తేరుటకు అవకాశములియు బడియుండటచేతను బి. యె. యందలి గౌరవప్రభుమనకు ప్రయత్నించు విద్యార్థులకు తప్పతిగిన వారికి ఇంటరు మిడియటు పరిక్షలో వేరు వేరు సంవత్సరములలో వేరు వేరువిషయములయందు తేరుటకు అవకాశమునువలనని ఉపపాదించిరి. జి. పి. కోటిలింగమగారు బలపరచిరి. ఉంబోగారు యాఉపక్రమము పక్షమున మాట్లాడుచు అన్ని విషయములలో నోకే పర్యాయము పరిక్షించుట మాని ఒక్కొక్క విషయమును ఒక్కొక్క సంవత్సరమును పరిక్షించిన యెడల విద్యార్థికి విషయము లందెక్కువ పరిక్షింపజేయుటకు అవకాశముండుననియు ఆతడు విషయములలో చక్కగా గ్రహించినాడా యని నిర్ణయించుటకు కూడ వగలి యేర్పడుననియు ఒక్కపర్యాయము యెంత బరువుమోయగలదని చూడ ప్రయత్నించుట సమాజముగాదనియు నుడివిరి.

రెవరెండు. ఇ. యం. మెక్ ఫెల్ గారు యాయుపక్రమమును ఖండించువారైరి. తాము బి. ఏ. పరిక్ష విషయమున నిట్టి యేర్పాటు తగునన్నభిప్రాయము కలవారై నను ఇంటరుమిడియటు విషయమున ఇది తగినది చెప్పితరవలసి యున్నదనిరి. పరిక్షకుపరిక్షకు మధ్యమునకొంతకాలము గడుచుటచేత మొదట తేరిని విషయమున విద్యార్థులు మరచిపోయి బి. ఏలో చదువుచువు అచ్చట కేర్వడినవిషయములు గ్రహించలేకపోవరు. అందువలన అంటరి మిడియటు సారమె కర్నలదని వారభిప్రాయపడిరి.

సర్. వి. సి. దేశికాచార్యులవారు ఎల్. సి. వార్డుపక్ గారును మెక్ ఫెల్ గారుతో కేర్వడించిరి. పి. రామలింగారెడ్డిగారు బి. ఏ. గౌరవప్రతి కిక్కురు చదువువారికి తిప్ప అనుపదముల వదిలి వేయవలసిందని తెలియచేసియుండిరి. గణపతి అత్యురుగారు దాని సంగీకరించిరి. రామలింగారెడ్డిగారు మాట్లాడుచు ఇంటర్ మిడియటు పరిక్ష సారము ఈ ఉత్తములనువలన తిగ్గి పోవునను అభిప్రాయము తిప్పిరి. పరిమితములసంఖ్యతెగ్గుట తేమ తేరుటకు నిర్ణయింపబడిన గుణముల మితి తిగ్గుటలేదు. పరిక్షయొక్కచేత గ్గుటచేత పరిక్ష లకు తేరుటకు సులభమార్గ మేర్పరుచుటయే తయ్యుత్తములు టుక్తము. సగము జీర్ణించుకొనగలగ్గితిలో స్వయమయముల దిగ్గివుట్టుకంటె పరిక్షార్థులింకను ఎక్కువ సమర్థులనోను ఎక్కువయము కాలముతోను సిద్ధమగుటకు ఈ గుణుక్రమ మనిరి. బి. యె. నచేకముగారును ఇంటర్ మిడియటు పరిక్షలో ఇంగ్లీషులోగాని అభిమాన కాఖలలోగాని ఒక్కపర్యాయము తేరిన పిదప మఱల నానిషయమున పరిక్షలో జేజులెనను నిర్బంధము పెట్టరాదని తీర్మానించన. నీందని తెలిపియుండిన యన్. శ్రీనివాస (10-వత్తుట చూడుము)

ఆంధ్రపత్రిక.

1914 వ సం॥ నవంబరు నెల 19వ తేది

గురువారము.

మా పురపాలక సంఘము

మా పురపాలక సంఘము వారు మొన్నటి సమావేశమున నిజముగా నొకయనాలోచిత కార్యము నొనర్చి యున్నారు. చింతాకిరము. నోడ్డు కంకర కంట్రాక్టరులు వ్యాజ్యము చేసెదనుని బెదరించిన మాత్రముచేత రాజీ కొప్పకొని యుండుట సమంజసముకాదు. సభ్యులలో నొక్కరు నుడివిట్లు కంట్రాక్టరులు నిజముగా తప్పు బద్ధిప్రాయము నంది యుండినవేళ వాచేత నామాట నుడివించి రాజీ నెప్పకొనియుండిన నాగుండెడిది. మద్రాసు పురపాలక సంఘమువంటి సంఘము సామాన్యముగా నాత్మకారణము కాపాడకొన వలసియుండును. అట్టిచోట నిజముగా తనతప్పులేని సందర్భమున జరిగులత్తునకై వారు తప్పుట తెలుపక పై పెచ్చునకు జరిపించినప్పుడు రాజీ పడ జూచుట దుర్బల సూచకము. అసిస్టెంటు సైపులు ఎంజి సీయరు కేర్వరచు విషయమునను గొప్పచచ్చకు నెడ మిచ్చినారు. అందులో నొకచోట యాకుబ్ హుసేను సేటు గారు రు 500 లకు వాకిరి దొరకు నట్లయిన రు 50 మాత్రము తగిన దొరకకుండుట చిత్రమనియు ఎంజిసీరు మాడెలేగారు రు 500 లని మొదట నుపక్రమించి నందులకు దానినే పట్టి పె నగు లాడుచున్నారనియు జెప్పి అతడే తనమాట నెక్కించుకొన జూచు నప్పుడు కమిషనరు లేల తమ మాటపై నిలువరాదని వాదించిరి. సేటు గారు ఇంత వ్యక్తిని గురించిన విషయములు సభలో బయట బెట్టుట సామాన్యభావముతో జూచిన నొక పేర కొంచెము శారవవిరోధముగా కాన్పించు నేమో కాని సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు గారు చెప్పినరీతిని క్రొత్తగా నేర్పడనుండు అసిస్టెంటు ఎంజిసీరు నిర్ణీత కార్య విధానమును దీర్చులసినవాడే యగుట చేతను నవీనముగా నాతడు విధానముల నిర్ణయ నవసరము లేనందుచేతను స్టేడింగు కమిటీ సలహాకూడ ప్రెసి డెంటుగారి విశేష సమ్మతిచే నొగిక్యతయైనదే యగుటచేతను మాడెలేగారు ఏగోతమ ఎంజిసీరింగు జనితో నితరులకు గ్రాహ్యముగాని ప్రతిభ కావలెనని ప్రమపడి పట్టాపట్టిన జైన్లు దగియున్నది. కార్యోపాదన వారు స్టేడింగు కమిటీవారి సలహా ప్రోసి చేసినారు. కావున నిప్పుడు మాడెలేగారు రు 450లకే యిదివరకునైన సభల యభిప్రాయము ననుసరించి సాధ్యమైన యెడల హైందవుని నియమించి లేనిపోని చర్చల కెడమాయక పనిజరిపెద రని నమ్ముచున్నాము. విద్యార్థిపముల విషయమున జరిగిన చచ్చయ గమనింప దగినదే. అందులో జె. బి. రామస్వామిగారు గట్టిగా క్రమపద్ధతికి విరోధమని చెప్పిన సందర్భము ఏమాత్రము క్రమ విరోధమగాదని తోచుచున్నది. రెండు కంపెనీలు టౌడర్లంపివి. ఒక కంపెనీ ఎక్కవ ధరలు చెప్పి యుద్ధకారణముచే నొక పాలోపములు రావచ్చునని చెలియకేసిరి. రెండవ కంపెనీ యుద్ధము కారణముగా చెప్పి యొక విధముగా ధరలు ప్రాసి తరువాత అధరలు తగ్గుట కొప్పు కొనినది. ఈసందర్భములలో తగ్గుగా వచ్చిన టౌడర్ల సందర్శించుటయందేను నొపమున్నది? వ్యాపారమున నుడిచికును లాభమే యాదంబము. అట్టి

సందర్భములలో నొకకంపెనీ యుద్ధము కారణముగా ధరలెక్కువ చెప్పి కొంత మనస్థిమితము పడిన తరువాత తగ్గించిన మాత్రముచేత నాట డరంగీకారా న్నము కాదనుట అవసరముగా పురపాలక సంఘమునకు నష్టము కలిగించుట యగును దా! సభ్యులు అట్టి నష్టము కలిగించకుండుట సంతృప్తిరము.

నిన్న సాయంత్రము జరిగిన మన విశ్వ విద్యాలయపు సమావేశమున జర్చకు నచ్చిట్టియు తీర్మానము లగునట్టియు సంగతులు మరిచొక చోట ముద్రించెడివి. మన విశ్వవిద్యాలయము వారు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకుపోవు విద్యార్థుల పలు కొంత దయకొని వేరువేరు విషయములలో ఒక్కొక్కదాన నెక్కొక పర్యాయము వేరుట కేర్వరచి యుండుట యంతయు జ్ఞాపకాపాత్రము. జె. హెచ్. స్టానుగారు చెప్పినట్లు ఒక్కయంగ్లీషు యెంబోబగువుగా నున్నది. బరవుగా నున్నదని విషయమును వినిననుసరించి కోసివేయక శ్రీయుత కిట్టచుచి రామలింగారెడ్డిగారు నుడివిట్లు పరీక్షాగృహ లింగు సమస్తతతోను వివిగాను అంధానముతోను నభ్యసించి కేర్వరచి యుండుట మిక్కిలి తృప్తికరము. కాని ఇంటర్మీడియేటు వాకిరి పాకు మూడుపర్యాయములు పరీక్షకు హాజరుగటకే హక్కుండిది ఆర్థిక ముండకూడదని శ్రీయుత లక్ష్మీనరసి నాయుగారు తీర్మానము తెచ్చుకొని తోచుచున్నది. క్రొత్త మార్పువలన నీ తీర్మానము నకు భంగము రాదని విశ్వసించు చున్నాము. మద్రాసు స్త్రీల కళాశాల విషయమున కూ విశ్వవిద్యాలయ సభవారు చేసిన తీర్మానమున నొక యనుమానమునకు నెడ మిచ్చుచున్నది. ఆ కళాశాలలోని శిక్షణమునకు 1914-15 సంవత్సరము లగాయతు అనగా కడచిన జూలై మొదలు విశ్వవిద్యాలయము వారంగీకార మియ్యవలసినదని యుపక్రమము. తుదకు నామోడింపబడిన తీర్మానములో నీకాలపు మితితీసి వేసినారు. దీని కర్ణమేమియో మేముహింపలేము. నా. పిట్టెం డ్రుగ్గుగారు 1915-16 నుండియే యియ్యవచ్చునని యాక్షేపణతెచ్చిరి గాన నీవిధముగా కాలము చెప్పక వదలుటచే కడచిన యెంబమాసముల శిక్షణ కంగీకారము లేదని యర్థమా? ఈ విషయము నవ్వలెన స్పష్టపరతురుగాక. ఇక బి.వి. శారవపరీక్ష కొక్క పర్యాయమే పోవచ్చునర్థము కీసివేయించి మూడు పర్యాయముల కవకాశ మిప్పించవలెనని కె. రామానుజాచారి గారి యుపక్రమము. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఇంత కంటె ఇన్ని పర్యాయములను నిర్బంధమే లేకయుండుట సమాజసమ! ప్రారంభించినారు. వీరెత్తిన విషయమే యసమగ్రముగా చచ్చింపబడినది. లోకమునందంతట ఉత్తమ విద్య నెప్పుడైనను మనుష్యుడు కేర్చు కొనుట కవకాశము లున్నవనియు ఇంటర్మీడియేటుయిన పిదప ఎం. ఏ పట్టచుండు నుద్దేశముతో నెందరో మొదట కొంత ద్రవ్యము సమకూర్చుకొని వత్తురనియు వీరు చెప్పినయంశములు సత్యములు. విశ్వ విద్యాలయమువారు తప్పక వీరి యుపక్రమమును ముందుసభలో నామోడించి ఈదేశమున నుత్తమ విద్యకు తగినంత యనుకూలములు కలిగింతురని ఎదురు చూచుచున్నాము.

గోదావరిజిల్లా బోర్డువారిపై ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించినవిమర్శ కొన్నివిధముల గమనింప దగినదని యున్నది. రామచంద్రపురము కేషనలు హైస్కూలు ఈ బోర్డువారి యాజమాన్యము క్రిందికి వచ్చినది. ప్రభుత్వమువారి యనుమతిలేక బోర్డువారు యాజమాన్య మంగీకరించుట సక్రమముకాదనియు శ్రీమధంగము కాకుండుటకొరకు

ఇప్పుడు అనుమతికై వ్రాసికొన వలసినదనియు వ్రాయుచున్నారు. ఇది అధికార కార్యక్రమము లోని యొకవింత. కాకినాడయందలి లేడిహావెలాకు వైద్యశాలలో ప్రసవమందు స్త్రీల యుపయోగార్థము పితాపురము రాజాగారి ప్రత్యేక మున వార్డుకిట్టి చియిచ్చి బోర్డువారి స్వాగతముచేసినారు. ప్రఖ్యాత బోధకులగు పితాపురము రాజాగారి యీబగన నిచ్చట ప్రక్రిమ భంగమేమియు లేనట్లు ప్రకృతియేసన్ని యుండునుగాదా! విద్యాలయాన్ని లగుబాలికాబాకులలో విద్యనభ్యసించు వారివిషయముగ రాజధాని దామాషా నూటికి 31-2; 6.0 గోదావరిలో 34-2; 12.1. బాలర విద్యయందంత విశేషమధిక మభివృద్ధి కలదని చెప్పలేమన్నను బాలికల విద్యవిషయమున రాజధాని దామాషా రెట్టి పుగ గోదావరి సంఖ్య లుండుట సంతృప్తికరము. ఇట్లుండియు స్త్రీలకు నుత్తమ విద్యనేర్చు మధ్యమ పాఠశాల యీజిల్లా యందుండ కుండుట గొప్పకారంతయే యగును. కావున ప్రభుత్వమువారును ప్రజానాయకులను నీవిషయమున శ్రద్ధచేతురని నమ్ముచున్నాము. పాశుధ్యమునకై పై సంవత్సర మీబోర్డువారు రు.98,815లు కర్చుకెట్టిరట. 19 కి-14 రు.6,454లే యట. అందుకయి యిచ్చిన గ్రాంటులలో గూడ రు.42,588 లు నిలువయండినవి ఏల ఈ ద్రవ్యము వ్యయపడలేదో పనులు జరుగలేదో తెలియదని ప్రభుత్వమువారే వ్రాయుచున్నారు. ఎంతవేరు గాంచినను గోదావరిజిల్లా యందగూడ రాజకీయ విషయముల శిక్షణప్రజలకు తగినంత లేదనుట స్పష్టము. తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వములు 15 కాకపడినవి. ఇందుఒక్కటి నెవ్వరును కోరనందున ప్రభుత్వమువారెవ్వరినో నియమించిరి. తక్కిన పదునాలిగి ట రమారమి సగము నగించిన వా రొక్కరికంటె నెక్కువ యుండ లేదట! స్థానిక స్వపరిపాలన మనకున్న కొద్దినైనను ను.యోగించుకొనుటయం దిట్టి మాంద్యము చూపుట గోదావరి జిల్లావంటి జిల్లా ప్రజకు యశస్కరము కాదు. నాయకులను నిర్ణీతమచేసి లోకులకు విషయముల బోధింపవలసి యున్నారని మా యభిప్రాయము.

రాబట్టు ప్రభుత్వగారిని గురించిన వార్తలు పుష్కలముగా వచ్చుచున్నవి. అవి వాకిరిని వ్యక్తపరచుచున్నవి. మధ్యరంగమునుండి విశేషవార్తలంతగాలేవు బెల్జియనులు మరల డిక్కుముడెవద్ద సముద్ర జలములను వదలినారు. మరల జర్మనుల భాగ్య మభాగ్యమయినది. న్యూపోర్టు, డిక్కుముడె, ఎప్రిసు మండలములలో ఘోరచుగు పోరాటమును చేసె యున్నది. దక్షిణమున వేలులి ప్రాంతమున జర్మన్లు ఏనుగునదిని దాటప్రయత్నించి మరల గొట్టబడినారు. మ్యూజనది కెడమగట్టున నిప్పుడు జర్మనులకు విగిలియుండ భాగము బహుస్వల్పము. అదియు దినదినము సంకుచితము కాకిమానదు. గన హైందవపైద్యములు ముగియి మాచ్ఛెయిలును కేపులోదిగి మరలనక్కడ ప్రొచివారి యుత్సాహ పూర్వక స్వాతమునందనవి. మనచక్రవర్తిగారును, చక్రవర్తినియు హైందవ పైనికులలో ప్రవేశితులైన వారిని వైద్యశాలలలో జూచి వాని నలరించినారు జర్మనులతో నొకాయుద్ధమునకు డిక్కును తలంపుతో బాక్కు సముద్రము నందలి రుష్యను నొకాదశము పరానమై పోయినది. తూర్పున పసిఫిక్కు సముద్రమున వాయువార్తాయంత్రముతో గూడిన యొక జర్మను యుద్ధనావ “ప్రూసెను” అడనది నిరుపయోగపరచబడి తలససానమున నుంచ బడినది. నార్వే దేశపు

అంధుడు నవంబరు 11:— టాగోలాండులోను ప్రాన్సు
లోను జ్యోతిని వ్యాపించెను గుడ్డను పెయ్యగించు మిస్సా
రెని ఆ గొప్పచేత కావ్యాలను వారు వ్రాసుచున్నారు.
నవంబరు బృహస్పతి జ్యోతి ప్రకాశం పట్టి గుండు
దోకినది.

కలకత్తా నగరము 18:—శేషము జరిగిన కలకత్తా ముని
సిపర్ మీటింగులో రాబర్టుస్ ప్రభువుగారి మరణమునకు
మునిసిపాలిటీవారు చాల చింతించుచున్నారని తమవరామర్యము
రాబర్టుస్ ప్రభువుగారికి తెలుపవలెననియు రామ్ రాధా చరణ
పాల్ బహద్దూర్ గారు ఒక తీర్మానమును ఉపహరించిరి.
తీర్మానమును ఉపహరించుచు రాధా చరణ పాల్ గారు ఇట్లు
నిలి:— ఇంగ్లండులో సంబంధము కలిగియున్నందున మనము
గర్వింపుచున్నామనియు, ఇంగ్లండు కీర్తి మన కీర్తియని
యు, ఇంగ్లండు దుఃఖము మనదుఃఖమనియు చెప్పుకొనుటకు
గర్వింపుచున్నాము. ఈగర్వము దానికిమైనదికారు. బ్రిటీష్
సామ్రాజ్యమునకు భాగస్వాములమగు మన కీగర్వముండును
సహజము. కాబట్టి హిందూ దేశమునకు ఇదిగో
రాబర్టుస్ గారు నన్నట్టియు, బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యము
నందలితార్యదేశములందలిపట్టణములన్నిటిలో వెస్ట్మిన్స్టర్
కలకత్తా మునిసిపాలిటీ, రాబర్టుస్ ప్రభువుగారి మరణమునకు
దుఃఖించుట సహజమే. ఈతీర్మానమును నవాబ్ సెరాజుల్
ఇసాంగరు బలపరచిరి. సభ్యులందఱు నిలచి అంగీకరించితిమన
చెప్పిరి.

యూరోపు యుద్ధము వలన కలకత్తానగరములో ఆనే కుటు పనిపాటులేక బీదనాధారము గడువక పాధపడుచున్నారు. కాబట్టి మనముపన్నులు తగ్గించుటకు వీలగునేమో అభ్యసించుటకు ఒకకమిటీని ఏర్పరచినాము. అవివేచనలేని నమూనాపరచామిటు చెబుచున్నాము. ఈవిషయమును మునిసిపల్ కమిటీకి అభ్యసించవలసినదని సభవారు కోరిరి.

బోంబాయిమిని జనులచుచ్చుట.

నోఖాల్ నవంబరు 18:—800 మంది ప్రయాణికులతో ఒకబోటు ఆదివారమునాడు హాటియా లేవులలో మునిసిపాలిటీ నది. 17 కేసులునుట్టుకు బోటుపై అపడినవి. ఇంకను చాల మంది చనిపోయియుండును.

రమ్యా

తూర్పుయూధరంగము.

లండను నవంబరు 17:—శత్రువులలో కొంతమందిగంటి నను ఆంగరబర్గ యుద్ధరంగము వైపునకు వెనుకకుపోయిగాని వారు విన్నపాలవల్ల రణరంగమునగూడ నున్నారు. ఈ ప్రాంతముననే యుద్ధము ప్రబలముగ జరుగునట్లున్నది. జర్మను వైద్యములగూడ విస్తారముగ నేయున్నవి. కెలీషియాలో దుక్లా తుజోకు కొండలప్రాంతములలో మేము ఆస్ట్రీయా సేనలోని మొదటిభాగమును తాకుచున్నామని వెల్లడించుచుండి తంతి వార్త వచ్చినది.

హిందూ దేశము రమ్యానాటకములలో నొకరంగము.

వెల్లగోడ నవంబరు 18:—విన్నటికోటాన ప్రదర్శింప బడిన నాటకములో హిందూదేశమునుండి భారతీయులరాక నొకరంగమున ప్రదర్శింపగ సభ సమయంలో కోలాహలము మిన్న ముట్టినది. మిక్రిముందలివారికి తోడ్పడుచున్న భారతీయు లను రమ్యానలు మెచ్చుకొనగలిగిరి.

జర్మనీ.

బెర్లిన్ నయ్యుధనావ నావ్యోలో నిలిపివేయబడుట.

లండను నవంబరు 17:—జర్మను ఆక్స్ ఫర్డ్ క్రాసున బెర్లిన్ ను సోమవారమునాడు బ్రాండ్ బేమునకువచ్చినది. అచట దానిని శత్రుకొనగాడేని నిలిపివేసినది క్రిస్టియానియా నుండి తిరిగివచ్చినది. (ఈబెర్లిన్ నయ్యుధనావ 1905 వ సంవత్సరములోనే పూర్తిచేయబడినది. గంటకు 23 మెళ్లు నడచును; 8200 టన్నులు).

జర్మనుల ప్రకటనము.

అల్లరియుద్ధము చేయవలెను.

లండను నవంబరు 16:—ఆరుదము పట్టకేర్పినవా రందరును శత్రువులకు నిరోధములుకలిగించుటకును వారిదండ యాలను అణగగొట్టుటకును పనిచేయుట విధియై యున్నది. అట్లు శత్రువులను దలపడెడు లాంఛనపుష్పజలం వైవికాహ వస్త్రములను ధరింపక మానుటయును అత్యవసరముగా మంచిది. అటు లున్నచో శత్రువులు నేరుంచి ముట్టడింపవచ్చును. అని జర్మను వైద్యకోద్యోగులు తూర్పుప్రవ్యాలో ప్రకటించినారని ఆమెసరుడములోనున్న స్టాండర్డుపత్రికావితేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. జర్మనినుండి వచ్చు మత్తరములలో వారి వాగ్దోరణి పూర్తిగామారికీతి కనబడుచున్నదని వెల్లడించుచున్నామిట ప్రతి కకు వచ్చిన తెలిగ్రామవలన తెలియవచ్చుచున్నది. వారిపక్షం ఆత్మ రక్షణవిషయములగు వ్రాతలను మాత్రమే వ్రాయుచు న్నారని విజయవాస్తవ నేవియును వ్రాయుచుండుట లేదు.

రహస్యముగు నాయునార్.

ఒకజర్మనుయుద్ధనాయకునిది.

బెర్లిన్ నవంబరు 18:—సహంగులో నిరాయుధ ముగానొనర్చబడిన పూర్వము ఓకలో గోప్యముగ నుంచ బడిన నాయునార్ సాసము కనబడినది. ఓక కప్తానును వార్తసంపువానిని అరెస్టు చేసిరి.

అమెరికా.

జాక్సన్ పోల్ (పోర్టిడా) నవంబరు 18:—ఒకజర్మను క్రాసుదళానినుండి 10 మంది చిల్లగన వస్త్రములతో మారు వేషములు చేసికొనిగిరి ఎన్నడేడున్నో నొకనాయునార్ సాసమును గోప్యముగ నేర్పరిగని తెలిసికొనిరి కరివెట్టవలెనని దొర తనమువారి యుద్యోగులు వెదకుచున్నారు.

ఉత్తర సముద్రము.

సంగ్రామరంగము.

లండను నవంబరు 17:—జర్మనులు మందుగనలుపెట్టుటలో చాల శ్రద్ధవహించుచున్నందున నత్తరసముద్రము గంగ రరంగముని ప్రకటించవలసినవచ్చినది. తట్టడేయుల నాకా వ్యాపారమునకు భంగముకలుగకుండ చేయవలయునని దొరత నము వారికి నిశ్చయమైన యభిప్రాయమే; యప్పటికినిగూడ కలదని ప్రజలసభలో ఆస్పిష్టము మంత్రిగారు చెప్పిరి.

డిల్లీ.

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివార్తలు

రాబర్టుప్రభువు మరణము.

డిల్లీ, నవంబరు 18:—ఇండియా మంత్రిగారు రాజ ప్రతినిధిగారి తంతివార్తలనందిరి. నవంబరు 16:—రాబర్టు ప్రభువుగారి మరణము ఇంగ్లాండు దేశమునం గున్నవారిని సామ్రాజ్యమునందున్న వివిధజాతుల వారిని గూడ నెటుల ఘోరముగా సాగరమున ముంపగలిగినదో అటులనే వారి వారి మరణములవలన సమస్త ప్రపంచమునగూడ దుఃఖసాగర మున ముంపగలవారు చాల తక్కువగానుండురు. వెక్కుసారు లాయన సంగ్రామములకు నడపించి విజయములను బడయచేసి నట్టి వైద్యముల మధ్యను ఫింగరుల మ్రోత చెవిని బడుచుండ గనే ఆయన మరణించుట తట్టించుటవలన ఆయన తనకట్టి మరణము కలుగవలెనని కోరియుండునో అట్టిమరణమే తట సింఛినదని, టైముస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. నేనుపోయి నా యిండియాదేశపు వైద్యములను చూడవలెనని ఆయన తనస్నేహి తునితో చెప్పెను. ఆయన ప్రాన్సులో ఇండియా వైద్యుల కొర కేర్పరపబడిన వైద్యులను చూచెను. యుద్ధరంగమున నిండియా వైద్యముల ప్రధానస్థానమును చూచెను. హిట్ హౌ సెసు ప్రతాపవీరుగారిని, హిట్ హౌ సెసుకి బికినరు మహా రాజాగారిని గూడ నాయన చూచెను. ఆయన యెవరి నత్యధిక ముగ ప్రేమించెనో అట్టి వాసానుల వారి నడుమ రణరంగమున తనములను పరిత్యజించెను.

యుద్ధస్థితి.

ప్రాన్సులో గమనింపదగిన మార్పుయును లేదు. బెలి జియము రణరంగమున యింకెవరు యాకాశ్యమునను దక్షిణ మునను జర్మనులు పలుసారులు తలపడి తరిమివేయుచుండె డనియు, యుద్ధమున వర్షము చలిగాలియు యుద్ధమునకుప్రతి కూలముగ నుండినను గూడ నాంగ్లవైద్యులు తమ ప్రతిష్ఠకు తగిన విధముననే పోరునల్పించి యిచ్చటి టైముస్ వితేఖరి చెప్పిన వన్నాడు. తూర్పు రణరంగమున రమ్యానలు కొదవముగ నభివృద్ధిని బడయుచున్నారు. తూర్పుప్రవ్యాలో రమ్యానలు జర్మనీ సరిహద్దునకు 20-30 మైళ్ల దూరములో నున్నారు. పోలకు నకును వార్తానదికికి నడుమ జర్మనులు ఎరుండుచున్నారు. ఫిక్లిష్టిలింగు సరిహద్దులో గొప్ప యుద్ధము జరుగునట్లుకూచున్నది. జర్మనులు పలాయ నుటకు చున్నారు. రమ్యానలుకాకోమిడికి పోవుచునేయు న్నారు. కాకోమి యూర్పుభాగమున రక్షాప్రయత్నములు భీక రముగలేవు. రమ్యానలు లాచేక్షమున కొకపూట ప్రయాణము లొనర్చునని మాన్సింగుపోట్లు ప్రతికాప్రతిః ఛిద్రాయుచున్నా డు. ఆర్మీనియాలో కొప్రికాలుచుట్టును యుద్ధము జరుగుచు న్నదని రమ్యాన వైద్యకోద్యోగులు ప్రకటించిరి. టర్కీవారిదా డినుండి అరబ్బులను సురక్షించుటకును టర్కీ ప్రభుత్వమును గ్రోసికేయుటకు అరబ్బులలో నెవరైనకోరు నెడిలనట్టివారికి సహాయముచేయుటకును తప్ప అరబ్బియాభూ సేవలను నొకసే నలను ఏర్పరచు తలంపు దొరతనమువారికి లేదని రూటరు తంతివార్తనందినది. ఏడెనువద్ద మేకు సయ్యుదు ద్వీపకల్పమున నున్న తుర్కా, అను టర్కీవారి కోటను మ్యూకావ్ ఎడిం బలో అను యుద్ధనావ సహాయముతో నిండియా వైద్యములు వశపరచుకొనెనది. టర్కీవారి వెద్దెఫిరంగులు పగులగొట్టబడినవి. రి యుద్ధఫిరంగులను విస్తారముగ మందు గుండును దొరకెనవి. జనరలు బోధాగారు విషవాయులను పూర్తిగా తరిమివేసినామని తెలియపరచినారు.

సర్వభారత నాతావరణస్థితి.

సిమ్లా నవంబరు 18:—ఉత్తర హిందూస్థానమునందు పగ్గతప్రాంతములలో కొంత మాయుకలిగినది బంగాళాఖాత మునకు దక్షిణమున సితిగతులలో మార్పులేదు. భావిసూచన లో ముఖ్యముగ మార్పుయును కనబడదు.

రాబర్టుప్రభువుగారినిగూర్చిన వార్త.

డిల్లీ నవంబరు 18:—డిల్లీలోనున్న నెంటునాను సాహి గుడిలో 19 వ తేదీ గురువారమునా డుదయమున 10 గంట లకు ప్రార్థన జరుపబడును. అచటికి రాగోరు సివిల్స్ కలెక్టర్ గులు యుఖనూచకములగు దుస్తులకు మిలటరీ ఉద్యోగులు పూర్తిదుస్తులను ధరించిరావలెను.

డిల్లీ నవంబరు 18:—ఈక్రింద చెప్పబడినవారు మృతి నొందిరి. డెప్టి నెంటు మాజీ మేజర్ ఫిలిఫ్స్ డి. ఎస్. జి. ప్రయా తెలుస. 7648 యాటను. 8565 నార్త ఓనరు, 8507 వాట్సి న, 8670 స్మిత్తు, 9318 చాను.

గాయము తగిలి మృతినొందినవారు. మేజర్ ఆర్. డక్కట.

గాయము తగిలినవారు డెప్టి నెంటు జి. ఎస్. జోబ్బూ జనుదారు ఖుసాను సింగుటకులి. జనుదారు ఇందరు సింగును బేదారు వాసునింగు. కప్తాను హెచ్. డబ్లియు. హార్డిను కప్తాను సి ఎ వై. నుబేదారు మేజర్ సారముసింగు.

గాయములు తగిలినవారు:—డెప్టి నెంటు జి. డియాటు మాను సజ్జన్సు 6598 డిచ్చి, 6500 డిచ్చుమెారు, 6961 ప్లీవే స్సు, 7805 పియర్సు, అండు 6493 గ్రేకావొరల్సు 6889 మార్షలు అండు 8655 అడ్డరుసెట్. లాన్సుకావొరల్సు 8988 బకెండు, 8407 అనాస్ కాప్టెన్లెను, వ్రైవేల్సు 7816 అప్రియను, 7839 న్యూకరు, 7769 టెరెలు, 7958 పిస్కి, 8485 ప్లీవేస్సు, 9835 నేర్సు, 8706 వెనట్టు, 8496 నెల్లార్సు, 8121 వేకు, 9066 లూయిసు; 6842 వుడ్సు 8342 ప్లీలు, 8806 అడమ్సు, 9462 క్లగ్టు, 8819 హ్యూ రిస్సు, 7884 కాటెలు, 8654 బిడిలకూము, 9262 సాయ్సు 9272 ప్రిటన్సు, 8288 డా, 8688 డాబ్బిని, 8910 స్పయిర్సు, 8694 గిల్లనుచోము, 8710 వ్రాసు, 7348 వెసిడ్డి, 6754 అప్టును, 7555 బల్లగు, 8780 వ్రాసు, కప్తాను. జి. సి. సి మాలియరు, కప్తాను. కె. ప్రాన్సుగ్గు.

ఈక్రింద చెప్పబడినవారు మృతినొందిరి.

డెప్టి నెంటు అడ్డరుసెట్, కప్తాను ఎస్. సి. డబ్లిఫ్సు, డెప్టి నెంటు జి. జియాగిగాను, ఇన్సిసు క్లింగు ఫసలియర్సు డెప్టి నెంటు గ్రేఫు, డెప్టి నెంటు ఆర్. డి. హార్డింగు, డెప్టి నెంటు జి. మాన్సుటను, కప్తాను పోలకుచాడునాలు, కప్తాను ఎ. ఎల్. వీన్సు, మేజర్. సి. సయిడి ఎల్. ఎమ్. లూవర్స్ డెప్టి నెంటు బాగన్సు, కప్తాను, కేసు, డెప్టి నెంటు ఇ. డాల్విసు, డెప్టి నెంటు ఆర్. జిఫ్సు, డెప్టి నెంటు సి. హే. కప్తాను. ఎ. నెస్పిట్సు, కప్తాను, జి. వాలెన్సెను, డెప్టి నెంటు వాగుచోరను, కప్తాను విల్సన్సు; గాయములుతగిలి మృతినొందిన వారు:—కప్తాను ఆర్. ఎ. ఎస్. స్మిత్తు, నెకండు డెప్టి నెంటు జి. వుర్సింగుస్టూర్టు స్కాట్సుగార్డుసు.

బొంబాయి.

నావికుడు చొంగిలించుట.

బొంబాయి నవంబరు 18:—ఇదివరలో నాకాదళ మునందు మొదటితరగతి కావొరలుగా నుండియిటీవల పని చాలించుకొనిపించెను పుచ్చకొనుచు నొకరివద్ద కొలువుకుగిరి యన్న ఆలెక్షాండరు అచ్చిపను అనునతడు దొంగతనము మోసము తప్పు పుచ్చి అను నేరములు చేసినందులకు మూడవ (వె సి డె స్సీ మే జ స్సీ) లు గారు అతని కిరోజున రి నెలలు కఠిన కేతున విధించిరి. టెస్టిడ్డి బాగు ఓడకు కప్తానుగానున్న కూపరుగారి కొసగ బడునట్లు తియారుచేయబడిన చెక్కు రు 8000ల విలువగలదికైర్పంబా వైన దనియు పిమ్మట నది కుక్కు కం వె సి వారి నడ్డ మార్చబడిన దనియును గోయలునే వీచేమేష్టగు హ్యూను గారు నేను తెచ్చి యున్నారు. అందుమీద గోలీసువారు యా మద్దయి అరెస్టుచేసిరి. అతడు నేనువొప్పకొనెను. ఇతడు కాపురమున్న యింటివారి వద్దనుండి రు 6000లను కొన్ని నగ లును తీసికొన బడినది.

కలకత్తా.

రేవుకువచ్చిన తలక్రిందగుట

నాకహాలి నవంబరు 18:—ఆదివాము నాటిరాత్రి 2 గంటలవేళ పాట్లాన్స్ పీచురేవులో రేవువరక బోరగిలబడినది. ఆప్పు డాక్రొడకుమీద 800 మంది మార్గస్థులందిరి. 17 కేసులు కనుపడినవి. చాలమంది చచ్చియుండునని తెలపబడు చున్నది.

కే. రామానుజా చార్యులవారు ప్రైవరీటుకు పరిశ్రాంతి
 పిన్నపాత్రయినను పోవగునను నిర్బంధము సరగా
 దనియు మూడుపాత్రయములు పోవుటకు సదు
 పాయములు ఏర్పజుచు పలసి నదనియు ముప్పక
 మించి. కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు కశ్యపిన్ద్రులయపు
 అంరద చలలేషనే నెత్తివేరుకలసివనియు లేనియదల ఆర
 గులేషకలని నాల్గర అనుపదమునకు నడులు అన అనుపద
 మనుంచలసివదాయు ఇవనకే లేలిపి ముందీనియు, నాని
 పదము నాలోచింప కలసివనియు నుడిచి రామానుజా
 చార్యులవారి యుప్పకమును తీర్మానము కాకుండ రంగస్వామి
 అయ్యంగారి ముప్పకమును విచారణకు రాజాలదని ఉపాధ్య
 యులు కాసిందిరి. అందుమీదట రామానుజా చార్యులవారి
 ము తీర్మానమును ఉపసహించిరి. అప్పుడు రంగస్వామి
 అయ్యంగారు తమ ముప్పకమును గుడించి మాట్లాడునారైరి.
 ఇతర కేసులలో ఉత్తమువిద్యను మాఃపుడెప్పుడైనను అన్వ
 సింపుటకు అనుమతిలములు గలవనియు, ఇం
 టరే మీడియేటు కేసులో తేరిక పదప ఎ. వి. కట్ట
 చుండును నాడైకెటతో అనేకులు దానికి తగిన ద్రవ్యము సేక
 రించుకొని నుజుల విద్యాభ్యాసమునకు రావలసియుండుననియు
 అందుచేత ఇంపుకాలములో తేరికేండ్లు లేవచ్చు లేకుండు
 నుండునని నెట్టుట వ్యాధిముకాదనియు కాసిందిరి. అప్పు
 డి.కె.ఎ. 1 కంటే ముందీండునకు పదయము అంగరము
 ముద్రయగా నాలోచింప కలసి దిగుటలేదునని. పి. రామ
 స్వామిగార్లుగారు మైసూరుకును బలపరిచిన మీదట
 సర్. వి. దేశికచార్యులవారి తోని సహనంబి సుఖముగంపు
 చేయ బడినది.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

LLOYD GEORGE'S BUDGET;

PROGRESSIVE TAXATION.

ANOTHER INDIAN CONTINGENT AT MARSEILLES.

H. M. King Emperor's Visit to Our Wounded.

THE LATE EARL: MAHARAJAHS ESCORT THE BODY.

(REUTERS AGENCY)

Telegrams are pouring in with reference to Earl Roberts' demise—condolences and appreciations. From the central theatre of war we have not much news. The German position at Dixmude is jeopardised by fresh flooding operations. Fresh bombardment proceeds in the Nieupoort, Ypres, Dixmude districts. Germans are unable to make any headway. Their attempt to cross the Aisne at one point has been repulsed. On the left bank of the Meuse very little still remains in German hands. Another Indian contingent has landed at Marseilles and evoked further enthusiasm. Their Majesties our Emperor and Empress have visited our Indian wounded soldiers and cheered them. Russia has moved to give Germany a naval battle. One German warship "Preussen" with wireless installation has been interned at Subang in the Pacific. Another German auxiliary cruiser "Berlin" has been interned at Trondheim on the western coast of Norway. 150 of "Emden's" crew taken prisoners have arrived at Singapore.

CREAT BRITAIN.

The British Budget. GOVERNMENT'S PROPOSALS.

Mr. Lloyd George's Speech. How the Cost is to be Met.

LONDON, November 17.
The following is continuation of Mr. Lloyd George's speech:—

The tea duty would produce £950,000 this year and £3,200,000 next year. The beer duty would produce two millions this year and seventeen millions next. The new taxation this year would realise fifteen and a half millions and the suspension of the Sinking Fund two and three quarter millions.

The Chancellor declared that the income of the country at present was 2,800 millions sterling per annum whereas in the Napoleonic war it was 250 millions. If we rose to the heroic level of our ancestors we should now be raising almost seven hundred millions a year. The war might be long or short but we were fighting an enemy who would submit on no terms we could accept (cheers) or on no terms we could prudently accept without a smashing defeat. A wise Chancellor must estimate on the longer period.

He dwelt on the advantages the British manufactures enjoy in neutral markets during the war but he emphasised the serious position that would arise at the end of that period. Consequently the nation must raise as much money as possible from taxation during a good period.

It was a time of sacrifice. The people who could not give their lives were anxious to assist. He did not believe that any would grudge a fair share of his possessions.

Russia was being taxed heavily in that wonderful spirit of abnegation which was a marvel of the whole world. We should strengthen our credit by following our best financial traditions and levying fresh taxation.

Government would make proposals for raising substantial sums by taxation. This was a case where all classes of the community should contribute. The duty on beer would fall upon the consuming public and not on the trade. Certain concessions would be made to retailers and brewers in view of the curtailment of hours and the licence duty would be proportionately abated.

The only chance of getting at the elusive teatotaler was by taxing the tea. We drank more tea than any where except Australia and it seemed to have an excellent effect on our fighting qualities. There had recently been a rise in the price of tea but tea prices had been coming down.

He regretted taxing tea and said that if he could find any other way of levying a contribution upon every class of the community he would not propose this tax.

The issue of a war loan would take the form of an inscribed stock or bearer bonds. The yield from the loan to the investor allowing for redemption would be exactly four per cent.

The Bank of England had particularly undertaken to give the most important facilities in connection with the new loan. The bank for three years would be prepared to make advances against deposit of war stock taken at issue price without collateral security and at one per cent below market rate of interest.

He appealed for support for the new loan. It was a loan to help this country to fight this battle for her existence. Victory meant value and defeat meant depreciation. It was an excellent investment because the credit of Britain was still the best in the world.

Mr. Lloyd George was loudly cheered on resuming his seat. All the House's business was passed and the war loan prospectus was issued to-night.

In South Africa.

THE TEA DUTY.

Indian Association's Protest.

CAPETOWN, November 18.
The Indian Political Association has passed Resolutions regretting the tea duty of eight pence.

THE TEA DUTY.

Increase Calmly Received.

CALCUTTA, November 18.
The increased tea duty was received calmly here. The effect has been largely discounted in anticipation even ten penny or shilling duty having been considered not unlikely. The difficulties in financing Russian demand and prohibition of export to neutral countries are considered much more serious factors in the tea situation. If the Russians succeed in financing their demand tea will boom in spite of the increased duty.

THE GERMAN MINES.

Mr. Asquith's Statement.

LONDON, November 17.
Mr. Asquith speaking in the House of Commons laid strong emphasis on Germany's activity in mine laying, which, he said had compelled Britain to declare the North Sea a military area. The Government, however, earnestly desired to interfere as little as possible with neutral commerce.

The Prince of Wales.

Gazetted Aide-de-Camp.

LONDON, November 18.
The Prince of Wales has been Gazetted Aide-de-Camp to Field Marshal French.

V. C.'s FOR OFFICERS.

Three die of Wounds.

LONDON, November 18.
The five officers to receive the Victoria Cross are Capt. F. O. Grenfell, Ninth Lancers; Capt. D. Reynolds, Field Artillery; Capt. T. Weight, Engineers; Lieut. M. T. Deane, Royal Fusiliers and Capt. H. S. Ronken, Medicals. The three last-named have died of their wounds.

THE PACIFIC BATTLE.

The "Glasgow's" Report.

The Battle Described.

LONDON, November 17.
The Admiralty publishes the Cruiser "Glasgow's" report of the Chilean Coast battle where it appears that the enemy was sighted at a distance of twelve miles. "Good Hope" signalled to the "Comps" that she was going to attack with "Monmouth," "Glasgow" and "Otranto." Five minutes after sunset when the British ships were silhouetted against the after glow the enemy opened fire at twelve thousand yards. The growing darkness and heavy sea made firing difficult. When the "Good Hope" and "Monmouth" had apparently been sunk the "Glasgow" escaped in order to avoid destruction.

The report does not mention "Otranto" as having taken part in the fight.

TELEGRAMS.

THEIR MAJESTIES.

Visit Indian Wounded.

LONDON, November 18.
The King and Queen yesterday visited the wounded Indian soldiers in New Forest.

The "Daily Mail" states that Their Majesties conversed with every single soldier. The King wore the Field Marshal's uniform. His Majesty showed remarkable knowledge of the Regiments represented and spoke a few words in Hindustani much to the soldiers' delight.

The Queen's first remark was "now just tell me anything you want and I will get it sent down."

The result is that numbers of warm clothes will be sent from Buckingham Palace. Before leaving the King reviewed hundreds of slightly wounded Indian soldiers outside the tent amid shouts of "Victory to the King-Emperor."

Casualties.

The following Casualties are announced.

Killed.

Lieut. Anderson, Cheshires; Capt. F. C. Dunlop, Manchesters; Lieut. J. Geoghegan; Inniskilling Fusiliers; Lieut. Grave, Bedford's; Lieut. R. D. Harding, Bedford's; Lieut. J. Monckton Scots Guards; Captain Pollock-Hudall, Suffolk's; Capt. A. L. Prince; Loyal Lanes; Major C. St. John West, Yorks; L. M. Travers and Lieut. Banning, Munsters Fusiliers; Capt. L. A. Cano, East Lanes; Lieut. E. Dolphin, Hampshires; Lieut. B. Gipps, Scots Guards; Lieut. C. Baigh, West Surreys; Capt. A. Nesbitt, Worcesters; Capt. J. Vardentin, South Staffs; Lieut. Waghorn, West Kents and Capt. Wilson, Seaforth's.

Died of Wounds.

Capt. R. A. N. Smyth Garrison Artillery; Second Lieut. J. Stirling Stuart, Scots Guards.

EARL ROBERTS.

Secretary of State's Communication to the Viceroy.

DELHI, November 18.
Two days before his death Lord Roberts paid a visit to the Indian Troops at the front, and the following account from a responsible quarter has been communicated to the Viceroy by the Secretary of State:—After a night's heavy rain and wind the morning broke cold and clear, and Lord Roberts arrived at the Corps Head-quarters in brilliant sunshine. He was welcomed by Sir James Wilecock and inspected the Guard-of-Honour of British and Indian troops drawn to receive him. The Field Marshal then went to the Divisional Head-quarters and that of the Cavalry. At each two men from each unit were drawn for inspection. The Field Marshal paused here and there with a kindly question in Hindustani which was keenly appreciated by those who had the honour to represent their Corps. Lord Roberts conversed a few minutes with his old friend Sir Pertab Singh in words of welcome and encouragement to officer. The Field Marshal as Colonel-in-Chief bade them remember that the Indian Force was the first Imperial contribution to the Empire's Field Army. They would soon be joined by an Australian Contingent, a Canadian Contingent and a New Zealand Contingent, all determined to bring the struggle against the powerful relentless enemy to the only possible conclusion. He left amid cheers from each headquarters. News of his visit and his constant interest and sympathy will encourage and inspire the Force in the task before them.

SOME FURTHER PARTICULARS.

ALLAHABAD, November 18.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—Lord Roberts arrived at Boulogne early last week and went direct to the Indian Army Corps, where an inspection of the most imposing kind was held amid an enthusiastic welcome. Lord Roberts arrived on the ground in time to participate in the Victory of General Haig's corps over the Prussian Guards, which was decisive and revealed to us that the best German troops were still in the West and are coming on after resting, and that no great withdrawal to the East has ever taken place. Lord Roberts spent some time with the artillery in action and was drenched through. That day he turned to the staff and said that he felt chilled and returned to his billet in a village. On Friday night symptoms of Pneumonia appeared. His age prevented recovery. He died with the knowledge that the guns he had watched were successful and the troops had secured a great success. Some of his old friends were with him at the last. He seemed happy and died on the field just behind the batteries in action.

IN PARLIAMENT.

Tributes in the Lords

Lord Kitchener.

LONDON, November 18.
In the Lords to-day Lord Kitchener said: "To the very end Lord Roberts took the keenest interest in India and the Indian Troops. He passed away in the midst of the greatest Army the Empire has ever put in the field, with the sound of shells and the cheers of his comrades still ringing in his ears."

Lord Curzon.

Lord Curzon said Lord Roberts was the incarnate spirit of the Indian Army but perhaps the principal he advocated during the last years of his life marked the most important epoch of his great career.

TELEGRAMS.

Death of Earl Roberts.

THE FUNERAL.

At St. Paul's.

Grave Next to Wolsey.

LONDON, November 17.

It is officially stated that the late Earl Roberts will be accorded a most impressive military funeral in Saint Paul on Thursday the Archbishop of Canterbury and the Bishop of London officiating. The late Field Marshal's grave will be near those of Wolsey and Nelson.

A ceremony similar to that on the occasion of the burial of Wolsey will be performed and afterwards the Cathedral will be open to allow the public to view the coffin.

Already the Empire is in mourning and tributes continue to arrive from all parts of the world. The coffin has arrived at Folkestone.

Conveyance of Remains.

A Touching Ceremony.

FOULGNE, November 17.

With the most touching ceremony Earl Roberts' remains were embarked for England. They arrived escorted by a staff of officers of artillery and the Army Service Corps. The pall-bearers were British and French Generals, and officers of the Army and Navy. The streets were lined with French soldiers and bluejackets. The Catafalque was covered with French and English flags. The troops marched past and bugles sounded as the vessel departed.

THE BODY AT FOLKESTONE.

Sir Pertab Singh as Escort.

LONDON, November 18.

The remains of Earl Roberts guarded by soldiers remained for the night in the chapel on the quay at Folkestone. Sir Pertab Singh, the Maharajah of Jodhpur and the Maharajah of Kishengarh with two other Indian officers accompanied the body to England.

IMPRESSIVE FUNERAL SERVICE.

In the Mairie.

LONDON, November 18.

The Press Bureau states that an impressive funeral service was held at the Mairie in the French town which is the headquarters of the Expeditionary Force. The British, Indian and French troops marched alternately in procession accompanied by pipers and French trumpeteers.

Eight Generals were pall-bearers. The Prince of Wales, Prince Arthur of Connaught, Field Marshal Sir John French and representatives of the French and Belgian Governments followed the gun carriage.

A choir of soldiers accompanied and on harmoniums sang hymns in the improvised chapel. The officers present included Maharajahs Sir Pertab Singh, Jodhpur and Kishengarh.

British Buglers sounded the "Last Post" as the coffin was placed in a motor ambulance en route for Boulogne and an aeroplane protecting the procession dipped in salute.

Condolence Resolution.

CALCUTTA, November 18.

The corporation to-day adopted a resolution moved by Mr. Radhakrishnan Pal expressing sorrow at the death of Lord Roberts and offering condolence to Lady Roberts and family.

Public Offices Closed.

CALCUTTA, November 18.

All public offices Civil and Criminal Courts in Bengal remain closed to-morrow Thursday on account of the funeral of the late Earl Roberts.

FRANCE.

THE INDIAN FORCE.

Another Contingent.

Landed at Marseilles.

LONDON, November 18.

The landing of a fresh Indian contingent at Marseilles on November seventh evoked tremendous enthusiasm.

A PARIS BULLETIN.

LONDON, November 17.—(G.O. 2. M.)

A communique published in Paris says. In Nicopolis Ypres and Dixmude districts the bombardment has been resumed more violently than on previous days. Our artillery on the Canal southward of Dixmude stopped the works being prepared by the Germans with the object of attempting to check inundations. The enemy have also been compelled to evacuate their trenches which have been reached by water. The German attacks southward of Bixchoote and southward of Ypres have failed. We progressed between Bixchoote and the canal. There has been violent artillery combat

TELEGRAMS.

from Armentieres to La Bassee. The Germans endeavored to cross Aisne near Vailly but were either repulsed or destroyed. There has been violent cannonade above Vailly and in the region of Rheims. In Argonne we mined a number of German trenches and on the heights of the Meuse we again advanced at several points. Southward of Verdun we seized first houses in the village of Cheuvoncourt. Barracks of Saint Mihiel Garrison and village constituted the sole "Point D'appui" still held by the enemy on the left bank of the Meuse. There is nothing to report on the remainder front.

BELGIUM.

THE FLOODING OPERATIONS.

Endanger German Positions.

LONDON, November 18.

The new flooding operations have jeopardised the German position at Dixmude. The whole area in the triangle Dixmude-Oostkerke-Kaeskerke is inundated. A forward movement by the enemy would be a dangerous expedient. When the waters were released numbers of men were cut off from the main body and found it impossible to return.

Hundreds died of starvation.

GERMANY.

GERMAN PROCLAMATION.

Guerrilla Warfare Urged.

LAHORE, November 16.

LONDON, November 16.—The "Standard's" correspondent at Amsterdam says that a German Military Proclamation circulated in East Prussia states that it is the duty of every man capable of bearing arms to stem the invasion and harass the enemy. The men of the Landsturm thus engaged should wear civilian dress in order to be better able to attack the enemy unawares. The "Central News" telegram says:—Letters from Germany show a complete change of tone. They no longer speak of the victory but of resistance to the last.

A German Cruiser Interned.

LONDON, November

CHRISTIANA:—The German Auxiliary Cruiser "Berlin" arrived at Trondheim on Monday. She has been interned.

RUSSIA.

The Russian Fleet Sails.

LONDON, November 17.

AMSTERDAM.—Swedish telegrams state that the Russian fleet has left Helsingfors in a south-westerly direction to give battle to the Germans.

India and Russia.

Scene in a Theatre.

PETROGRAD, November 18.

The Russian appreciation of the Indians' aid to the Allies was shown in the Theatre yesterday when a scene in an opera depicting the arrival of Indian guests from Overseas was received with roars of cheering.

GENERAL.

THE "EMDEN."

Survivors' Arrival.

SINGAPORE, November 18.

One hundred and fifty of the "Emden's" survivors who have been taken prisoners have arrived here.

Secret Wireless Installation.

On a German Warship.

BATAVIA, November 18.

A concealed wireless installation, has been discovered on the German warship "Preussen" which has been interned at Sabang. The Commander and the wireless operator have been arrested.

German Wireless Station In U. S. A.

JACKSONVILLE (FLORIDA), November 18.

Government agents are searching for the secret wireless alleged to have been established at Everglades by ten men landed from a German cruiser disguised as lumbermen.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 18.

The Viceroy has received the following telegram from the Secretary of State dated yesterday:—

H.R.H. Prince of Wales has gone to the front.

German Troops Hurled Back.

A French official communication reports that the German troops trying to cross the river Yser between Dixmude and Bixchoote were hurled back beyond the bridges.

The French also repulsed the attacks on the central portion of the line.

Eye-Witness's Statement.

An eye-witness in the French Headquarters says:—Evidence shows that the Germans are beginning to be affected by heavy losses. The young men of the new corps cannot stand the fatigues of campaigning and have only eight weeks training and practically no instruction in musketry and still they are fighting with stubbornness and recklessness.

Russians Satisfied.

From the Eastern front there is no official news.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent hears from an high authoritative source that the Russians are satisfied with the progress at hand.

War Millions.

Considering the fighting of the British soldiers magnificent and the fleet invulnerable the Commons were asked for an additional £225,000,000 for war calculating the daily cost at about £1,000,000.

Fresh Indian Contingent.

The "Times" Marseilles correspondent describes the enthusiastic reception of fresh contingent of Indian troops on 7th November. The organisation and soldierly bearing of the troops have much impressed the French who felt great satisfaction at a great body of Imperial troops being carried over across the world in perfect security thus manifesting the value of the command of the sea.

Turks Severely Handled.

De-La Mains brigade severely handled the Turks on the right bank of the Shatt-el-Arab on 14th and 15th and defeated them after a stubborn resistance with heavy losses. Mr. Barrett arrived on the 14th with further forces.

INDIAN TROOPS AT SHATT-EL-ARAB.

Particulars of the Operations Against

Shakh Said.

DELHI, November 18.

In consequence of Turkish occupation of Shakh Said, where the Arabs elected forts and placed heavy guns in position with the object of causing the passage of the Strait of Baber-Arabad and threatening the cable station at Feroz, the British Government had been constrained to take measures to put a stop to this aggressive action. A British force arrived off Shakh Said before day light on the 14th November, but, owing to rough sea, could not land until about 10 A.M., when a successful disembarkation was effected under cover of the fire of H.M.S. "Duke of Edinburgh". The Turks opposed the landing and subsequent advance to the fort with both infantry and artillery fire from well-concealed positions, but their resistance was speedily overcome and the enemy fled with a loss of six killed and several wounded and prisoners. The difficulties of landing alone prevented the capture of the whole garrison. The British force captured the forts, whose heavy armament consisted of two breach loading six-inch guns as well as six field guns and a quantity of ammunition. These, with all the defences and magazines, were destroyed and the force re-embarked on the 14th November. The Arab villages in the vicinity were in no way molested. The British losses in this operation were four Indian ranks killed, and one British other and fifteen Indian ranks wounded.

THE OCCUPATION OF FAO.

Particulars of Operations.

DELHI, November 15.

In order to preserve the neutrality of Persia and to safeguard the interests of the Arab tribes on the banks of the Shatt-el-Arab, which had been blocked by the Turks, thus preventing the passage of vessels to remove the date crops, the British Government despatched a force to that river with orders to secure the passage of the waterway but not to land on the Persian bank. This force, in co-operation with H.M.S. "Ocean," successfully occupied Fao on the 8th November and has subsequently advanced up the river to Sabhan within 8 miles of the junction with the Karun river. At Sabhan the force repelled an attack on its outposts on 11th November, when the enemy admit 80 casualties, and on November 15th captured the Turkish entrenched camp 4 miles above Sabhan, inflicting considerable losses on the enemy. H.M. ships in the river co-operated on the 15th.

The Casualties.

The following casualties occurred during the successful landing at Fao and subsequent operations undertaken for the defence of the Shatt-el-Arab up to November 15:—

Killed in Action.

DORSET REGIMENT:—Privates No. 7648 Eaton, 8565 Northover, 6507 Watson, 8670 Smith, 2318 Bagk.

Died of Wounds.

20th D.C.O. INFANTRY:—Major R. Ducat.

Wounded.

DORSET REGIMENT:—Lieut. C. D. Yeatman; Sergeants 6593 Doble, 6500 Dismore, 6561 Stevens, 7395 Preece, and 6455 Gray; Corporals 6855 Marshall and 6595 Anderson; Lance Corporals 8535 Beckand, 8457 Annang, and 8695 Castaldine; Privates 7646 Austin, 7859 Smoker, 7769 Terrell, 7557 Smoker, 8455 Stevens, 9335 Sears, 8706 Fenat, 8426 Sellers, 8121 Drake, 9016 Lewis, 6842 Woods, 8542 Steele, 8565 Adams, 8462 Piggott, 6812 Jenkins, 7864 Carter, 8554 Brodiecombe, 8292 Smoker, 9272 Tritant, 8235 Dow, 8683 Davidson, 8310 Spers, 8634 Giddonham, 8710 Brown, 7543 Preshynger, 9751 Aston, 6556 Budler, and 8710 Brown.

16th RIFLES:—Captain G. C. C. Maltan.

17th MAHARATTAS:—Captain K. Franks.

పిల్లల ఆటవస్తువులు.

జర్మనీదేశమున జరుపబడుచున్న చిల్లర పరిశ్రమలన్నిటిలో పిల్లల ఆటవస్తువుల పరిశ్రమ చాల ముఖ్యమైయున్నది. వారు ప్రతివసంతకమున లెక్కలేని యాటవస్తువులను చేసి ప్రపంచమందన్ని దేశములకును పంపుచుండిరి. అంగలో క్రీస్తు మను పండుగులలో నవి దుకాణములలో విరివిగా చెల్లిపోవుచుండెను. సాధారణముగా నీయాటవస్తువులను జర్మనుప్రజలు వారివారి యాండ్లలోనే తయారుచేయుచుండిరి. ఇటీవల మరబొమ్మలను చేయసారంభించి వానిని కారుచక్రకగ నమ్మించుటచే నావ్యాపార మతీవ్రాముగ చాలకరకు పెరిగిపోయినది. ఈసంవత్సరము ఆటవస్తువులు దిగుమతులలేవు. ఇదికేవలము నష్టమనరాదు. ఏమనిన యీపిల్లల యాటవస్తువులకొరకు సామ్య వినియోగించు విషయమును మనమాలొచించుకొనుట కవకాశము తటస్థించినది. ఈఆటవస్తువులు పిల్లలకు ఆనందము కలిగించుటకు దోహదపడుచున్నది. ప్రపంచమునందధికభాగమున తమవ్యాపారమును వ్యాపింపజేయు వలయుననుభవంపుతో పిల్లల యొక్కనిజనుగునభివృద్ధికి భంగకరమగువిధానమునేజర్మనులవలంబించిరను నుద్దేశ్యము నాకుచాలకాలమునుండికలిగియున్నది. దుకాణములలో నమ్మబడు ఆటవస్తువులలో చాలవరకు పనికిమాలిన వస్తువులే వస్తూతాముగ తయారు చేయబడినవిగా నున్నవిగాని అవి నూత్యముగ విరిగిపోవును. విరిగిపోయినవో మరియొందులకును పనికిరావు. పిల్లలకుసంతోషము కలిగించుటకాటవస్తువులు దోహదపడి యున్నవి. మరబొమ్మలను చాల బాగ్రతగా వాడవలెను. క్రీస్తువారాబొమ్మల వాడించుటను కొన్ని సార్లు మామసరికి పిల్లలకువినుగు జనించును. కాన నిట్టిపద్ధతినిమాని పిల్లలస్వయముగా నుపయోగించగలిగినట్టియు స్వయముగా నాడుకొనగలిగినట్టియు సామాన్యపు బొమ్మలను తయారుచేయు పద్ధతిని మన మవలంబించుటయే యుత్తమమని నాకుతోచుచున్నది. కాన కొన్నియెండనుండి జర్మనులు మన కంటగట్టుచున్న పనికిమాలిన ఆటవస్తువులను విసర్జించి పిల్లలందుకొనుటకు యేవి యుపయుక్తములో, యేవి కానో,యను విషయమును కొంత యోచింపదగును.

ఈ ఆటవస్తువులవలన విద్యలేవలెనని నా తలంపుగాదు. పిల్ల లాడుకొనుటకు యేవి యుపయుక్తములో వారికి సంతోషము గలిగించుటయేగాక వారియుత్తమ శక్తులను అభివృద్ధిపొందించుటకేది తగినవియో అట్టియాట వస్తువులను తయారు చేయుటకు తగిన యవకాశము చిక్కినదని నాతలంపు. హిందూదేశమునందు కూలిచాక, శిల్పిలెవల పరివాండ్రకు లోటులేదు. కాన నట్టివారు తమకాళమును మాపుట కనుగునట్లు యావరిశ్రమమును,హిందూదేశమున జరుపుట కనుకూలములకలవు. ఈదేశములో నిదివరక ఆటవస్తువులు చాలగా తయారు చేయబడుచున్నవి. వాని చువత్సరము పెద్ద వారికింపు గొలుపక పోయినను అవి ఎవరి కొరకు చేయింప బడినవో అట్టి పిల్లలకుమాత్ర మవిచాల ముదముగలిగింప జాలియున్నవి. కాని యావ్యాపారము కేవలము నిరుత్సాహముగాను నిర్లక్ష్యముగాను గతానుగతముగను నున్నవిగాన దీనిని ప్రసరదీపింపజేయుట యవశ్యకము. పాశ్చాత్యమిత్రకాలలలోనూడ నీ పరిశ్రమ నేర్పబడదగును. అక్కడక్కడ జరుగు వస్తుప్రదర్శనములలో నాయాప్రాంతములలోని యాటవస్తువులనుగూడ ప్రదర్శింప జేయదగునని నేను తలంచుచున్నాను. ఆటవస్తువులు చేయుపరివాండ్రు ప్రతి పట్టణమునను గలరుగాని వారి కూచో పోహములు తక్కువగాన వారిని తగిన మార్గమునందు ప్రవేశ పెట్టుట యవసరము. వారికలు పసిబడ్డలయొక్కతిగల బొమ్మలను చాల ప్రేమించురు. జర్మనులవలె బొమ్మలను పింగానీ ఎరుగులొమ్మలతోచేయ సాధ్యముకాదుగాని జర్మనులచేసిన పింగానులబొమ్మలు త్వరగా పగిలిపోవుచుండుటవలన గూడ నున్నదిగాన గుడ్డబొమ్మలను చిత్రవిచిత్రములగ చేయదగును. కొంచెముగ నభ్యాసముతో (పేపరులమేపీ) యెరురులొమ్మలతోగూడ బొమ్మలను చేయవచ్చును. ఆబొమ్మలకు వింత వింత రంగులను నేయవచ్చును. ఆబొమ్మలకు బట్టలనుచేయుట చాల సులభము. అందు చాల బుద్ధివంతలే మాపించుట కవకాశము కలదు. బాలురు కట్టుకొనుటకుగల పెట్టెలను సీసపు పైనికుల పటాలమును చూచి చాల ముచ్చటపడుదురు. వీనిని చేయుట కష్టములేదు. సరిగా కొలతలప్రకార మాయులుకలను నాజాకు గా మాత్రము చేయవలసిజూచును. అందుకు తగిన పనిముట్లతో కొంచెముభ్యాసము చేసిన నది యలవడును. చెన్న పట్టణములో నేనొక ఆటవస్తువుల కర్మాగారమును పెట్టింది యున్నాను. దానిలో మెరుగు పెట్టబడిన తరిమిన బొమ్మలను పెట్టెలను విస్తారముగా తయారుచేయబడుచున్నవి. మొదట నవి చేతిపనివీధ చేయబడి నప్పుడు కట్టుబడి నాచ్చుగు

చుండెను. ఇప్పుడు ఒక అయిదు ఇంజనును కొన్ని పనిముట్లను ఏర్పరుచుటచే పనివాండ్లు వెనుకటికన్న నాలుగు రెట్లధికముగ వానిని తయారుచేయ గలిగియున్నారు. చెన్న పట్టణమునకు సమీపమున హేలుబాతికట్ట విస్తారముగ దొరకును. తరి మె న బట్టుట కది చాల సుపయుక్తము. పాతకాలలలో రంగు మెరుగులు తయారుచేసెదరు. ఆ రంగు మెరుగులను యాటవస్తువులకు పుత పెట్టబడును. ఈ పరిశ్రమ నభివృద్ధిచేయుటకు వింతవింతవస్తువుల సహానా నిత్యగల బుద్ధిమంతుడొకడు కావలసియున్నది. కొన్ని చిత్రవిచిత్రములగు నాటవస్తువులను చేయవచ్చునుగాని, చేస్తేమాసినగాని పని వాండ్రు చేయలేనివారుగా నున్నారు. కృష్ణాజిల్లాలోని కొండ పల్లిలో బొమ్మలుచేయు పనివాండ్రలో తెలివైనవాండ్రు కొందరు గలరు. కాని వారు చేయుచున్న బొమ్మలు పిల్లలకు పనికిరావు. గాని వారికి కొంచెము నేర్పినవో పిల్లలకు పనికివచ్చు బొమ్మలనుగూడ వారు చేయగలుగుదురు. బెంగుళూరు లో చిత్రముగ గంపలల్లు నేర్పరి యొకడున్నాడు. అతడు మెచ్చుతో చిత్ర విచిత్రములగు ననేకవస్తువుల నల్లును. బొమ్మలలోపీలుమున్నగు చిన్న వస్తువులను తడికెవల నాకు చేసియిచ్చి యున్నాడు. అట్టివస్తువులను బాలికల కిచ్చిన వారు చాల ముచ్చటపడుదురు.బొమ్మరిండ్లను బొమ్మపరికరములనుచేయగల వుద్దెంగులు చాలనుండి గలరు. పడవలకు స్టీమరులకు సహనాలను సాధారణముగా పనివాండ్రందరునుచేయగలుగుదురు. కొంచెము నేర్పినవో వానిని వారు బాగుగా కూడ చేయగలుగుదురు. కాన నూతనపరిశ్రమల నవలంబింప గోరువారు నేనుమాసిన మార్గమును. గమనించి తమ తావున దొరుకు పదార్థముల నుపయోగమునకు తేగలుగుదురని తలంచెదను. గత సంవత్సరము 44 లక్షల రూపాయలు విలువగల బొమ్మలను ఆటవస్తువులను మనదేశమునకును నచ్చియున్నవని లెక్కలకలన తెలియుచున్నది. కాన నీ పరిశ్రమకు చాల అవకాశమున్నట్లు కనబడుచున్నది. గాన నీ వ్యాపారముకొరకు పాటు పడినవో లాభముచేయుట నిశ్చయము అని ఆర్థికశాస్త్ర చాలర్లనుగారు మెయిలుపలికకు వ్రాసిరి.

గయ్యాలిగంప.

తృతీయ ప్రకరణము.

“నారాయణస్వామి! ఇంత జైరాగ్య మవలంబించితి నేల? ఏమి తెలియ నీహృదయమును పీడించుచున్నది?”
 “నీకే నుమారు నూరురావ్యము లాసంగవలయును కదా? అంతియేకాదు. తుకారామున కీయవలసిన దానికై యోతఁడెన్నడు చావాలెచ్చునో తెలియదు. తండ్రిగారితో నావ్యవహార మిసుమంతయు జూసగునట్లు లేదు.”
 “నేనుండగా నీకింత తాపత్రయమేల? అంతగా నవసరమైనవో నాయెడనే భగమును దీసికొనుచుండుము. నుసలి వానితో నే నెట్టులో కలహించి నాభనమును దెచ్చికొందును. బల్లవైనన్ని యుత్తరము లెక్కడనుండి వచ్చినది?”
 “ఏమో నే నెఱుంగను. పోయిచూచుము.”
 సుదర్శనరావుతేచి, బల్లచెంతకరిగి, యుత్తరముల నందుకొని, శ్రమముగా వానినెల్ల పరిశీలించి, యందొక యుత్తరమును జూచి, యాశ్చర్యముతో “ఏమో తండ్రిగారి వ్రాతలె కన్నట్లుచున్నది. విస్మయాదుము” అని వానికందించెను.
 నారాయణస్వామి, విప్పి యద్రాసిని బరిశీలించి, చివర వ్రాపుతో “సుదర్శనం! విగ్రహా నీవొకసారి దీనిని చదువుము. నాకు కని విడుదలయైనట్లున్నదే!” అనెను.
 సుదర్శనరావాతేలి నీక్రిందిరీతిని విగ్రహా పఠించెను.
 “చిరంజీవి మాకుమాట్లు నారాయణస్వామిని, తండ్రి వాసుదేవయ్య పుత్రప్రాప్తివృద్ధిగాను, భగవంతుని వస్తుధిగాను దీవించివ్రాయు శుభలేఖార్థములు. ఉభయకుకలాలి.”
 మొన్నటి సోమవారము రాత్రి 18 ఘడియలకు మీసిన తల్లి సావిత్రిమ్మ సుఖప్రసవమున నొక కుమారుని గాంచెను. నీతమ్ముడును పినతల్లియొ నిద్రయను సుఖలైయున్నవారు. వారసాలనాటికి నీవొకసారి, యిచ్చటకు రావలెను. నావృద్ధావస్థలో నావై నీనింత కక్షసాధించుట నీకు శ్రేయముకాదు. కనుక తప్పకరావలెను. దానంజేసి, నీకంతయో మేలు వాటిల్లగలదు. అంతియేకాక నీనెకల్లి నీరాకకై యెదురుచూచుచుండునని వ్రాయుచుననిది. ఆమె కేవలకదినములలో నుత్సాహభంగము నొనర్ప బ్రయత్నింపవలెను. తప్పకరావలయును.
 ఇట్లు
 వాసుదేవయ్యవారు”
 సుదర్శనరా వీయుత్తరమునుచదివి, తిరిగి నారాయణస్వామికిసంగి, “నీపున్నెము పుచ్చినది. జననీజనకు లిద్వయక,

నీవై నుట్టినవగుటించుచున్నాను. ఎప్పుడుప్రయాణమై పోవుదువు? అని హెచ్చరికతో ప్రశ్నించెను. నారాయణస్వామి మాటడలేదు. సుదర్శనరావు తిరిగి హెచ్చరింపసాగెను. నారాయణస్వామి కీయుత్తరమందలి భావ మగమ్యగోచరమని వాని దృఢులే, తెలియజేయు చుండెను. కొలదికాలమున కాలంకు విసుగుతో,
 “గయ్యాలిగంపముగు ఆసావిత్రిమ్మ మాటలయందు నాకించుకంతయు నమ్మకములేదు. అదియన్నియు చంద్రునిలో నున్న కుండజప్రాములే. ఇన్న దినములను, నేనన్న నవవ్యామును వెళ్లగక్కెడు పిల్లరులిప్పుడింత యాదరణజాపింప కారణమేమియో నాకు బోధపడలేదు. గయ్యాలిగంపముమా అవిన. మోసము జరుగుననిలోకభీతి జనించు చున్నది” అనిపల్కిన
 “ఎంతగయ్యాలిగంప యెవను నీకైయిట్లు వ్రాయించు నప్పుడులోనకల్పమనుచుండునని నేను తలంచన. ఆస్తిసర్వమును ప్రథమపుత్రుడవగు నీయధీనమగునని భయపడి తనకుమారునకు నీస్తే హమువలన నేమెవలభింపగలదని యెంచియుండును. నీడచ్చట కరుగుటయేనాకు సమ్యక్ముకాని, ఇచ్చటనుండి, మీవ మేవముల గుణించుచుండుట నాయభిప్రాయముకాదు.”
 “నేనచ్చటికేగి తిరిగిసుఖముగా బయల్పడుదునని యెంత మాత్రమును నమ్మకములేదు. నిజముగానాయెడల నామెకు స్నేహభావమే యున్నయెడల, నయ్యది పూర్వమే కనబడి యుండును. ఇంతజేగిరపాటున జనించిన యాయాదరణ, యింత కన్న స్వల్పకాలములోనే నశించును. నేనచ్చట కరుగును బ్రతికేయున్న బలుసాక్షెనను దివి జీవింపవచ్చునాని, నిష్కారణముగా విపత్తులను నేకెందజాలను. పాముతో చెల్లుట మెన్నటికిని శ్రేయముకాదు,” అని ఎత్తువ దై న్యముతో నారాయణస్వామి పల్కినను.
 “నారాయణస్వామి! అట్లు పలుకదగదు. నీకిన్నమైనవో నేనుకూడ నిన్ను వెంబడించెదను. ఎప్పుడు కన్నచునితోచిన నప్పుడే తిరిగి రావచ్చును. నీకట్లు సమ్యక్ముయ్యోనేని, తలక్షణమే నీతండ్రిగారిచేర నుత్తరము వ్రాయుము.”
 “ఏమోచెప్పలేను. అడుగుదొక్కనేల, కాలంగడుగనేల! అను నాశోక్తి నీ నెఱుంగనదికాదు. ఆచ్చటి కేగుట కై నను, చేతదమ్మిడియైనను లేదుకదా? తుకారామేమి యల్లరి చేయునో, పరమేశ్వరునకే యెఱుక, దీనికేమందువు?”
 చేసినతర్వాత పశ్చాత్తాపముజెందుట లోకమున స్వాభావికము, చేయునప్పుడే ఈభావముండినవో లోకమింత దుర్లభక రాకయేయుండును. సుదర్శనరావిట్లు సమయోచితంబుగా పల్కినను.
 “భగవంతుడేమి, వలసినవో, ఈయుత్తరమును జూచిన వెంటనే తుకారాము నీవడుగకపూర్వమే, తెచ్చియిచ్చును. నీనెఱుగవా? అనలునకు భంగములేదని గుర్తించిరేని, యావర్తకులు పరులను తమ స్వాధీనముజేసికొనుటలో ప్రప్రథములు. నీతండ్రిగారిచేర జాలునవ్రాయుము. రేపురాత్రి బయలుదేరి పోవుదము. వేలుమాటాడవలదు.”
 తర్వాత కొంతకాలమున కిద్వయను, తుకారామింటికి బోయి, ఆయుత్తరము నగడఁచి, వానియెద్దనే కొంతభగమును దీసికొని, తమనివాసస్థానములను జేరిరి. మరునాడుసాయంకాల మిద్వయను తగినసామానుతో, కేటారూపులై ముకుందపురమునకు బయలుదేరిరి.
 ఆకార్యమును స్ఫురతవియులేని వారలరీతిని, తల్లిదండ్రులును, కుమారుండును కలిసికొని, సుఖముగా కాలక్షేపమును జేయుచుండిరి. వారసాల జరిగెను. ఎన్నడును గనుపరు పని ప్రేమను నారాయణస్వామియెడల, సావిత్రిమ్మ కనబరచుట కారంభించెను. సుదర్శనరా వాయంటిలోనున్న వారికల్ల ప్రాణపదమైన బంధుతుల్యుడై స్వగృహముననున్న రీతినే కాలక్షేపమును జేయుచుండెను. ఇట్లు విశేషము లేని యునులేక నెల పురిటిదినములుకూడ గడచెను. లక్ష్యనరసమృతు తగినవరుఁ డీసుదర్శనరావు కావచ్చునని, తన వ్యావహారికమున, వాసుదేవయ్య యోచించుచుండి యుండును.

విలేఖకు ప్రాకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— రేటూరు “మాగ్రామములో కవలకు పుట్టలేదు. ఏముల చూచినకక్షితే. భాగ్యవంతులలోను వీడలలోను వ్రాహ్మణులలోను, కమ్మలలోను, తెలగలలోను, బలిశెలలోను, కక్షితే ఈ కక్షలచే గ్రామముడికి పోవుచున్నది. ఎవరితో మనస్సు విప్పి మాట్లాడిన ఏమిపాటు సంభవించునో అను దిగులే తప్ప మనస్సిమితముతో తలఁదముగా నుండువాకొకరితో మాట్లాడుటకు నోచుకొనలేదు. ఈ కక్షలవల్ల గ్రామములోనుండు గొప్పకుటుంబములు నీడస్థితికి వచ్చుకాలము సమీపించినది. సామాన్యపు కుటుంబములు నశించిపోవుకాల మాన్ను చుయనది.
 [[గ్రామములోని పెద్దలు గ్రామపు మేలును తలంచి కక్షలులేకుండ జేయ సర్వవిధముల ప్రయత్నింతురని నమ్మచున్నాము. ఆం. సం]

వృత్తాంత లెఖలు

ఒంగోలు వార్తలు.

స్వకీయంలేఖకుని వద్దండి.

భూకంపములు:—ఒంగోలు మంచినీరులకును వారి కుడలులకును భూకంపములకును సమానప్రస్థితి గాంచి యున్నది. ప్రతినంతర్గతము ఆధమము మూడుపర్యాయములయినను ఒంగోలుభూమియు వానితోపాటు అందులకు సరికొరకును, వృక్షములును, ఇండ్లును సమస్తమును కంపించుమానవు సుమారు 10 సంవత్సరముల క్రిందట సాధారణముగా వచ్చెడుకంపములకంటె చాల నెక్కువ భయంకరముగా నొకకంపము వచ్చెను. తిత్తిమయమున జనలుచాల భయపడి యుండిరి. వెళ్లవెళ్లయిండు ఎత్తునగా కదలి గోడలుబద్దలాయెను. అప్పటినుండి ప్రలంబంత్వము భూమికంపించుచునే యున్నది. జనులకిది ఇప్పుడు సామాన్యసంగతిగా నున్నది. చామండ్రి దీనిని గమనించుచు, వచ్చి కాలమందు ఉరుమువలె యంచుబడుచున్నది. కాని ఎప్పుడొకప్పుడు ఒకసమయమున నీవల్ల ఇము భూకంపమువలన నశించుచు నిలవదను. ఈభయము వలన నెవ్వరు ఉరుమునుచులేదు. వైగా నెక్కువసేమ్యు వ్యయమువలన గొప్పమేడలను గట్టుచున్నారు. మొన్న సుమారు 15 దినములక్రిందట రాత్రి 10 గంటలు సమయమున రెండు సార్లు భూమితిగి కంపించినది. అసలు స్త్రీ వ్యయం దుండినందున దీనిని తెలిసికొనలేదు. ఒంగోలుకొండ గర్భమును గంధకమున్నదాయు అన్ని పక్షములను ఉన్నదనియు తిమ్మలయు భూమికంపించుచున్నది గొందరందురు. నవీన శాస్త్రజ్ఞులు అటుకా భూగర్భమును పారలు అచ్చలచ్చల పట్టుకొని గర్భములోనికి దిగజూచుచున్నందున భూమికంపించుచు నని తెలుపుచున్నారు.

ఇద్దరుస్త్రీలను పొడుచుట.

నిన్నటిరాత్రి 8 గంటల సమయమున వెంకటసుబ్బి మహాదేవయ్య, నిర్దలుకులలను ముచస్వామి యను జంగము కుటుంబ వనిత జీవనము చేయు వాడు, చిన్నకత్తితో కాటుకయిచుట్ట జేచుచువైచిచెను. మహాలక్ష్మి వద్దందంపుడుకల్ల జీవించుచు. ముచస్వామి కి, అప్పుడప్పుడు విండి పెట్టుచుండెను. ఈమధ్య అటుచేయమన ప్రాగియున్న సమయములో కత్తితో వాతానాదం కొండకును, అతడుగలిగి మహాలక్ష్మితో సాంగత్యము చేయుచుండగా వెంకటసుబ్బివార్య అ నేరుగా సంఘించుచున్నందున ఇద్దరూ పొడిచెనని మరొకందరును చెప్పుకొనుచు 20 గంటలపాటు యుండుతెలియును. ప్రస్తుత యవరం వెద్దకాలలో చికిత్స చేయబడుచున్నది. ముచస్వామి ఆరెనుచేయబడి యున్నాడు.

గడ్డవల్లెరు వార్తలు.

గ్రామకంఠము.

ఇది కాలం రైల్వేస్టేషన్ వద్దనున్న వెద్దగ్రామము. మాగాణి గ్రామ మగుటచే బయలుబడివు ప్రతేకములేక స్త్రీపురుషులు పడు పాధ మక్కుటముగా నున్నది.

బోధపాఠశాల.

ఇవట లోకలోభము పాఠశాల నాల్గవతరగతివరకు బోధించునొకటికలదు. సుమారు 120 పాఠకు విద్యార్థులకు ముగ్రమే కాంక్షకేయబడినది. ప్రస్తుతి మొకరిపని చూచుచున్నారు. విద్యాభ్యాసారి వింధనలను బట్టిచూచినను 4, 5 గురుపాఠ్యములు అంతవలసియున్నది విద్యాభ్యాసకారులు పాఠశాలలను పరిక్షించుచువు గు నాయుగ్రామము చిత్రములుగా నుండును. పిల్లలు రెక్కువగనచు చోట బాలుకసంఖ్య తక్కువని యుపాధ్యాయుని వై దుముకుదురు. పిల్లలు హెచ్చుగా నున్నచో ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య వృద్ధిపడుచుటలో కడతగ్గ జూపను. బాలకులకు వృద్ధిపడుచుంటే చర్లసూక్ష్మ హెచ్చునని యు, తద్వారాతెలుగు వృద్ధియగుచుననియు సంకీర్ణమతోపాఠశాలల యుపాధ్యాయులందఱు వింధనలమేరకు తాముకా బోధకులను నె వృత్తికేయింపెను. 1. ఉపాధ్యాయుడున్న 8 రూపాయ, 2 రూపాయ 10-15 లు కిచ్చును 12-10-8 రూపాయ ఇతరుని నియమములలో ప్రాసీము ఆంధ్రజాగ సున్నబట్టి ఉపాధ్యాయుల నిరుత్సాహపరచుచున్నారు. రు 12-10-8 లు

యొక్కరిలసివోట రు 10-8-8 లు ఇచ్చు యు నిటులనే ఉన్న స్కూలు ఒకటి, చేయున దొకటిగానున్నది. వీరికి ప్రమాద నలయునను ఒకదోవలేదు. ఎన్నవసంస్కారముల పర్యవేక్షకుని వేసి కక్కడొకటి నూతనముగా వచ్చివారికి హెచ్చుతేలిములు హెచ్చు పదవులు లభించుచున్నది. ఇందు చేసి సాత కాలల ఉపాధ్యాయులకు ఉత్సాహము తగ్గయ్యెను. గ్రామము లోనివారి కిపడివునువిద్యాభ్యాసకారులగు మిన్నది. దాని కనుగుణ్యముగా తాలూకాబోధకులసారు సదుపాయములను జేయజేయుట ప్రభుత్వమునారు తగిన మార్గముల నొకటి తప్పదు ఇందు విషయమై ప్రభుత్వమువారు కడతగ్గకపోవ వలసిన సమయము వచ్చినది.

సంచార కార్యదర్శి

జిల్లా సంఘముయొక్క స చార కార్యదర్శి కోడారి శివరామకృష్ణ గాథాగారు ఈ నెల 14 వ తేదీమా గ్రామమువచ్చి పే మాకట్ట సుఖముల నాగసి ఇరిగేవకొల్లో వగయిగా సంకులను గురించి మాపుర ప్రముఖులతో ముచ్చటించి యుండిరి ఇంట్ల గ్రామసాగు మొకటి సాపాపమను. జిల్లా సంఘము నకు మా గ్రామముల కొందరు సభ్యులయిరి. మరి కొందగు సభ్యులు కానున్నారు

కెల్లూరునాల్గలు

మునిసిపల్ క్వారంటరములు

మామునిసిపల్ క్వారంటరము భూమిపడిన ఆధురు సభ్యుల సామములకు ఎక్కువ నిష్పత్తిదము జరిగినది ముగ్రా రా-క్రీ వానిలలోను నరిసింహరావు పంతులుగారు, బి. అడ్డాస్వామి అచ్యుతుగారు, కే. వీ గాథావాచామగారు, గాదంకెట్టి మెంచెలకెట్టిగారు, ప్ర త్తి క్రి రా ములు కెట్టి గారు, యస్. యం. కల్వణరామయ్యగారు ఎక్కుకొనబడిరి. ఇది స్థానిక చైర్మనుగారిని యెక్కుకొనుటకై యత్నములు జరుగును. గౌ. ఆమంచర్ల కృష్ణరావుపంతులు గారుమునిసిపల్ క్వారంటర సభ్యులుగా రెకుండుట ఎక్కుచిచిత్తీయమగు పాఠశాలగావున క్వారంటరవారిని చేర్చుకొని నెక్కుకొని యాభిజితను దీర్చుచుగాక.

వివాదకరమగువార్త

మాపట్టణ సమీపమున నొకమగ్రామమున నొకవైక్యకుని కి 5 సంవత్సరముల, రెండుసంవత్సరములపాయముల ఇద్దరు గాయాత్రెయిండిరి. దానికి ఇద్దరు ఆక్ర చెల్లెలకులరు. ఆక్ర కుమారునినుమాత 15 సంవత్సరములకను స్వ చెల్లెలికుమారునిక 20 సంవత్సరములకను స్వ చెల్లెలలో మేనరికపులివాహములు గణేమమవుటవలనను, మేనరికమన కిచ్చానివైక్యకు కులకట్టు బాలులకు వ్యతిక్రమగానడచినవాడుగా నెన్ని బడి సంఘపా హ్యుడుగా నెంచబడును గావునను అవైక్యకు 5 వత్సరముల బాలికను 15 సం॥ పిల్లవారికి, 2 సం॥ పిల్లను 20 సం॥ వానికిని ఇచ్చి వివాహముజేయెను. రెండుసంవత్సరముల బాలికయొక్క భర్తవవాహమైన నెలరోజులకె ఇండుపురు గ్రామమున చనిపోయెను. రెండుసంవత్సరముల పసికూననేడు త్రూరమగు హిందూసంఘ దురాచారములకు బలియై నిరంతర నిర్బంధ వైధవ్యమునకు లోబడవలసియు సంభవించినది: ఈప్రాంతము లలో జేలకొలిది రూపముల భిక్షులుగాగొనుచు సంచారము చేయుచుండు శ్రీ పుష్పగం పీఠాధిపతుల కివిషయములనా వశ్యకములు కాబోయి! ఎందు సువత్సరములలోగా నె నను వివాహములు చేయుట అసాస్త్రీయము పీఠల తిమిశిష్యు లకు బోధించరాదు? మఱియు సమీపరక్తబంధువులలోని వివాహములు లోకజ్ఞేయమునకు సహకారులు గానీయు, మేనరికపు వివాహము లశాస్త్రీయములనియు శ్రీవారికి తెలి నగా? వీరు సంచారముచేయు స్థలములలో సభకుచేసి వారికిగొచిన సంఘ దరాచారము నె నను రూపుమాప యత్నించరాదా? రెండుసంవత్సరముల పసికూనకు చేపబడి నది వివాహమా? లేక ప్రాప్త్యాణకులంత్రమా? వైశ్యకామ యు రేవిషయములను గమనించి మామాలివిషయమై శ్రీస్వాముల వారియాజ్ఞ వైకొని పునావాహముచేను యత్నింతురుగాక.

కాల్వెనుచందా

ఇటీవల గౌ. వి. ర. వ. శ్రీనివాసశాస్త్రీ గారును, కె. యె. వీరరాధువాచామ గారును మాపట్టణమున విచ్చేసి కాంక్షకుకు గు 50000 ము స్త్రీమదకు ఈమండలము లతరపున పురప్రముఖులు చందాలియ్యట్లు యేర్పాట్లు చేసినది.

గుత్తపట్టణము

దానిప్రసిద్ధి.

ఈ పట్టణము మన పురాణములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జేసియున్నది. దీనికి సమీపమున నున్న బళ్లారిజిల్లాలో కప్పింధ గలదు ఇదియుగూడ గుత్తపట్టణ మన పురాణములందు మిక్కిలి వన్నెకెక్కి యున్నది. పొడరం తోను, పవ్వసములతోను, అడవిజంతువులతోను గూడికొనియున్న నందకారణము ఈ పురాంతిముననె యుండెను. ఈ నురిణ్యమును గురించి మనము మన పురాణములలో బాగుగ చదివెయున్నాము. ఇప్పుడటువంటి దండకారణ్య మెక్కడను గానబడదు. నానాటికి జనసంఖ్య కృద్ధియై నాగకర హెచ్చునప్పటికి అట్టి అరణ్యము లన్నియు గ్రామములక్రింద హచ్చుబడుచున్నది. గ్రామముల నుండియే పట్టణములు పెరుగుచున్నవి. ఈ విధముగ వృద్ధిగాంచిన పట్టణములలో గుత్తపట్టణమునొకటియగుచున్నది. ఈపట్టణమునందే గౌతమమహర్షులవారు ఒకానొకప్పుడు నివసించియుండిరి. వారు నవించిన ఎనా యొకటి యిప్పుడకీసి కాననగును. వారు పూజకయు మండెడి లింగము గూడ గలదు. గాలిగాని, యెండగాని విశేషముగ తగుల వుండునట్లు రేపొగుపడియున్న ఆ హ వెలులి భాగము చూచుటకు జహానందముగా నుండెను. ఆరు మాలోపలి కెవ్వరును ఈ మాకు వెళ్లియుండలేదు. ఒకప్పుడొక పురుషుడును, మఱియొకప్పుడు ఒక స్త్రీయును బహు ఘోషము వహించి దానిలోపలికి వెళ్లియుండిరి గాని, యంత వరకు వారిరువులలో వెదకును లింగరాలేదు. వారిని గురించిన సంగతి ఎవరికిని తెలియదు. ఆ గుహలోల నొక భయంకరమైన హడిగుండ మున్నదనియు, దానిలోని నీరు ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రవహించు చుండననియు, ఒక్కొక్కప్పుడు చెల్లాచెదురగ క్రిందికి మీడికి పడచుండుననియు, మరొక్కప్పుడు భయంకరమైన ధ్వని చేయుచుండు ననియు, అనీర కొంత లింగముగుండ బయటికి ప్రవహించుచుండుననియు, గ్రండి దొరసానిగారు చెప్పియున్నారు. ఈ పవిత్రమయిన గుహను భయంకరమయిన పాములు నిరంతరము కాపాడుచుండును. దీనికి సమీపమున నొక చెరువున్నది. ఆ చెరువు నీటిని శ్రీరాములువా రొకప్పుడు ఆహ్లాదముకల్గి శిరస్సు మీది బోయగా ఆమె ప్రాణములు తిరిగి వచ్చెనట. అతరుజేవలము అమృతప్రాసాదమనియు, తెలిసి తెలియక చేసిన సాపము లన్నియు ఆనీటిని త్రాగుటవలన బోవుననియు, దానిని త్రాగిన మనుష్యులు పాపవిముక్త లవుతుననియు, ఇప్పుటికిని మన హైందవస్త్రీలు నమ్ముచున్నాడు.

గోగనరి హిందూమాజము:—1914-సం॥ మార్చి 12 వ తేదీనాడు రాజమండ్రిలో జరిగిన 12 వ భగవద్గీతా పరీక్షయందు నీక్రింది విద్యార్థు లీక్రింది బహుమానులను బడసిరి:—

ఉత్తమ తరగతి:—విజయనగరము మహారాజాగారి కళాశాలలో బి. ఎ. వారియరు చదువుచున్న కల్లూరి చక్రవర్తి సానింహ తాతాచారి అను విద్యార్థి మొదటి తరగతిలో కృతార్థుడయి రూ 75 లు బహుమానము బడసెను.

రాజమహేంద్రవరము ఆధునికకళాశాలయందు ఇంటిరి మీడియేటు చదువుచున్న చిత్తుల సానింహ అను విద్యార్థి రెండవతరగతిలో కృతార్థుడయి రూ 60 లు బహుమానిని పొందెను.

రాజమహేంద్రవరము బ్రయినింగు స్కూలుందు యినివరకు చదివిన తేజోమూర్తుల శివరామయ్య అను విద్యార్థి ఒక పుస్తకపు బహుమానమును బడసెను.

క్రింది తరగతి:—రాజమహేంద్రవరము యుపాధ్యాయుల బ్రయినింగు స్కూలుందు చదువుచున్న రాయగ్రోలు సుబ్బాపు అను విద్యార్థి కృతార్థుడయి ఒక పుస్తకమును బహుమానముగా పొందెను.

ఎమిగనూరు మహమ్మదీయుల రాజధర్మ:—ఎమిగనూరు మెజిలిసి ఇస్లామియసంఘమునకు చెంది యెంటు ఖాను సాహేబు మీర్జా మహమ్మదు బీ. సాహేబు బనార్సు గా రొకసభను గావించి తమ గాజధర్మి ప్రకటించుచు శ్రీ వైస్యామిగారికి తింతివాస్త్రుల పంపిరి. ఎటువంటి కురుమందు మీరు రాజధర్మి ప్రకటించినందులకు సంతసించితిమని శ్రీ వైస్యామిగారు మరల తింతివాస్త్రు పంపిరి.

